

အမျိုးသမီးများနှင့်ကလေးသူငယ်များအပေါ် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေးအာဆီယံ သဘောတူညီချက်

အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများအဖွဲ့အစည်း (ASEAN) ၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများဖြစ်ကြသော ဘရူနိုင်း၊ ဒါရူဆလင်နိုင်ငံ၊ ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ၊ အင်ဒိုနီးရှားသမ္မတနိုင်ငံ၊ လာအိုပြည်သူ့ ဒီမိုကရက်တစ် သမ္မတနိုင်ငံ၊ မလေးရှားနိုင်ငံ၊ ပြည်ထောင်စုသမ္မတ မြန်မာနိုင်ငံတော်၊ ဖိလစ်ပိုင်နိုင်ငံ၊ စင်္ကာပူနိုင်ငံ၊ ထိုင်းနိုင်ငံနှင့် ဗီယက်နမ်ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတနိုင်ငံတို့သည် တစ်နိုင်ငံချင်းအလိုက် အဖွဲ့ဝင်အဖြစ် သတ်မှတ်ပြီး အများအနေဖြင့် အဖွဲ့ဝင်များဟု သတ်မှတ်သည်။

လူကုန်ကူးခြင်းသည် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုနှင့် လူသားချင်းဆိုင်ရာ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထိခိုက် စေသည်ဟု သတ်မှတ်သည်။

ကုလသမဂ္ဂ ပဋိညာဉ်ဆိုင်ရာ ရည်ရွယ်ချက်များနှင့် သဘောတရားများ၊ လူ့အခွင့်အရေး ဆိုင်ရာ ကြေညာချက်၊ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများဆိုင်ရာ ပဋိညာဉ် (ASEAN ပဋိညာဉ်)၊ အာဆီယံ လူ့အခွင့်အရေး ကြေညာ စာတမ်း၊ နိုင်ငံဖြတ်ကျော်မှုခင်းများ တိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ ကုလသမဂ္ဂကွန်ဗင်းရှင်း၊ အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များအား အထူးပြုသည့် လူကုန်ကူးမှု နှိမ်နင်းခြင်းနှင့် ပြစ်ဒဏ်ပေးခြင်းဆိုင်ရာစာချုပ်၊ အခြားအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ သဘောတူညီချက်များ၊ လူကုန်ကူးမှုပပျောက်ရေး ကုလသမဂ္ဂဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ လူ့အခွင့်အရေးမြှင့်တင်ရေးနှင့် အကာအကွယ်ပေးရေး၊ အခြေခံလွတ်လပ်မှုများ၊ မျှတသော ပြုမူဆက်ဆံမှု၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုနှင့် တိုက်သင့်သောတရားစွဲဆိုမှုများ စသည်တို့ပြန်လည် သက် ရောက်သည်။

ဘက်စုံလွှမ်းခြုံသော လုံခြုံရေးနည်းလမ်းများနှင့်အညီ နိုင်ငံဖြတ်ကျော်မှုခင်းများနှင့် နယ်စပ် ဖြတ်ကျော်မှုခင်းများ၏ စိန်ခေါ်မှု ပုံစံမျိုးစုံကို ထိထိရောက်ရောက် တုန့်ပြန်နိုင်စေခြင်းဖြင့် အာဆီယံ ပဋိညာဉ်အပေါ် ထားရှိသည့် ကျွန်ုပ်တို့၏ကတိကဝတ်ကို တည်မြဲစေသည်။

၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင်စတင်ကျင့်သုံးခဲ့သည့် အမျိုးသမီးနှင့်ကလေးငယ်များအပေါ် လူကုန်ကူးမှု တားဆီးရေး အာဆီယံကြေညာချက်၊ ၂၀၀၇ ခုနှစ်တွင်ပြုလုပ်ခဲ့သော လူကုန်ကူးခြင်း ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားစီရင်ရေးနှင့်လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် တရားမျှတမှုရှိရေး (လက်တွေ့ ဆောင်ရွက်နေသူများအတွက် အာဆီယံလမ်းညွှန်ချက်များ)၊ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင်ပြုလုပ်ခဲ့သော အရှေ့တောင်အာရှဒေသတွင်း လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ရေး ဆိုင်ရာ အာဆီယံခေါင်းဆောင်များ ပူးတွဲထုတ်ပြန်ချက်၊ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ကျင့်သုံးခဲ့သည့် အာဆီယံလူ့အခွင့်အရေးကြေညာချက်အပါအဝင် လူ့အခွင့်အရေးမြှင့်တင်မှုဆိုင်ရာ အာဆီယံ၏ ကြိုးပမ်းမှုတို့အပေါ်ထားရှိသည့် ကျွန်ုပ်တို့၏ ကတိကဝတ်ကို ခိုင်မြဲစေသည်။

လူကုန်ကူးမှုဆန့်ကျင်သည့် ပိုမိုအားကောင်းပြီး ထိရောက်သော ဒေသဆိုင်ရာနှင့် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ကတိကဝတ်ကို ခိုင်မာစေသည်။ အုပ်စုဖွဲ့ ဒုစရိုက်ကျူးလွန်သည့် ရာဇဝတ်မှုများ အပါအဝင် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော်လူကုန်ကူးမှုများ ပါဝင်သည်။

အောင်မြင်သော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှု၊ စွဲချက်တင်ခြင်းနှင့် လူကုန်ကူးသူများနှင့် ကြုံရာပါတို့ ခိုအောင်းရာ နေရာ ပပျောက်ရေး အတွက်သာမက လူကုန်ကူးခံရသူတို့ကို အကူအညီ ပေးရာတွင် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုသည် အလွန်အရေးကြီးသည်။

အစိုးရ၏အကျင့်ပျက်ခြစားမှု၊ ဆင်းရဲမွဲတေမှု၊ စီးပွားရေးမတည်ငြိမ်မှု၊ ထိရောက်သော တရားစီရင်ရေး စနစ်မရှိမှု၊ အုပ်စုဖွဲ့ဒုစရိုက်များနှင့် အမျိုးသမီးနှင့်ကလေးငယ်များအပေါ် ပုံစံမျိုးစုံဖြင့်ခေါင်းပုံဖြတ်မှု မြင့်တက်လာခြင်း စသည့်အချက်များသည် လူကုန်ကူးမှု ဖြစ်စေသည်။

အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် မူလဖြစ်ပွားရာ၊ ကြားခံ (သို့) ခရီးဆုံးနိုင်ငံတို့အနက်မှ မည်သည့် အခြေအနေမျိုးတွင်မဆို ၎င်းတို့တွင် မျှဝေတာဝန်ခံခြင်းနှင့် လူကုန်ကူးမှု ကာကွယ်ရေး၊ စွဲချက် တင်ရေးနှင့် လူကုန်ကူးခံရသူတို့ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရေးစသည့် ဘုံဦးတည်ချက်ရှိကြသည်။

အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ နယ်နိမိတ်ထိစပ်မှုနှင့် ဒေသဆိုင်ရာစိတ်ဓာတ်များကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည်။

လူကုန်ကူးသူများကို ကိုင်တွယ်သည့် ဒေသဆိုင်ရာစနစ်ကို ချမှတ်ရန်လိုအပ်သည်။ လူကုန်ကူးမှု ကာကွယ်ရေး၊ တိုက်ဖျက်ရေးနှင့် လူကုန်ကူးခံရသူများကို ကူညီထောက်ပံ့ ပေးသည့် ဒေသဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်အတွက် ဥပဒေမူဘောင်တစ်ရပ် ချမှတ်ရန်ဖြစ်သည်။

လူကုန်ကူးမှုဆန့်ကျင်သည့် ဒေသဆိုင်ရာစနစ်တစ်ခုချမှတ်ရန် အရေးကြီးသည်။ ထိုစနစ်သည် ဥပဒေကြောင်းအရ ချိတ်ဆက်မှုရှိပြီး အာဆီယံအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများကို အထောက်အကူဖြစ်စေရမည်။ နိုင်ငံများသည် မူလဖြစ်ပွားရာ၊ ကြားခံ (သို့) ခရီးဆုံးနိုင်ငံတို့အနက်မှ မည်သည့်အခြေအနေ ဖြစ်စေ ကာမူ လူကုန်ကူးမှုဆန့်ကျင်သည့် မတူညီသောအမျိုးသားရေးစိန်ခေါ်မှုများ၊ ဦးစားပေးမှုများနှင့် နည်း ဗျူဟာများ ကျင့်သုံးကြသည်။

အောက်ပါအတိုင်း သဘောတူညီခဲ့သည်-

အခန်း (၁)

အထွေထွေပြဌာန်းချက်များ

ပုဒ်မ (၁)

ရည်ရွယ်ချက်များ

၁။ ဒေသတွင်း ဥပဒေဆိုင်ရာလုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၏ ရည်ရွယ်ချက်များမှာ-

(က) လူကုန်ကူးမှု၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးသူငယ်များအပေါ် လူကုန်ကူးမှု တားဆီး၊ တိုက်ဖျက်ရန်နှင့် လူကုန်ကူးသူများအတွက် ထိရောက်သော ပြစ်ဒဏ်ကျခံစေရန်၊

(ခ) လူကုန်ကူးခံရသူများကို လူ့အခွင့်အရေးအပြည့်အဝဖြင့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကူညီ ပေးရန်၊

(ဂ) အထက်ပါရည်ရွယ်ချက်များနှင့်ကိုက်ညီစေရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအချင်းချင်း ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုကို မြှင့်တင်ပေးရန်၊

၂။ ဤကွန်ဗင်းရှင်းတွင်ပါရှိသော သတ်မှတ်ချက်များကို နားလည်သဘောပေါက်ပြီး လိုက်နာကျင့်သုံးရန် အဖွဲ့ဝင်များက သဘောတူကြသည်။ အထူးသဖြင့် လက်တွေ့ နယ်ပယ်တွင် လူကုန်ကူးခံရသူများကို ခွဲခြားဆက်ဆံမှုမရှိစေရန် အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာနှင့် ဒေသဆိုင်ရာ အသိအမှတ်ပြု နည်းလမ်းများနှင့်အညီ တစ်သမတ်တည်း ကျင့်သုံးရမည်။

ပုဒ်မ (၂)

ဝေါဟာရအသုံးများ

ကွန်ဗင်းရှင်း၏ရည်ရွယ်ချက်များမှာ အောက်ပါအတိုင်းဖြစ်သည်။

(က) 'လူကုန်ကူးခြင်း' ဆိုသည်မှာ လူပုဂ္ဂိုလ်များကို ခြိမ်းခြောက်ခြင်း (သို့) ဖိအားပေးခြင်း (သို့) အခြားသောပုံစံများဖြစ်သည့် အကျပ်ကိုင်ခြင်း၊ အမွေခေါ်ဆောင်ခြင်း၊ လိမ်လည်ခြင်း၊ သွေးဆောင်ဖြားယောင်းခြင်း၊ အင်အားသုံးမတရားပြုခြင်း၊ ထိခိုက်နှစ်နာ လွယ်သောအခြေအနေ (သို့) ငွေကြေး အပေးအယူများ (သို့) တစ်ဦးတစ်ယောက်အပေါ် ဩဇာသက်ရောက်မှုရှိသူ၏ သဘောတူညီချက်ကို ရရှိရန် အကျိုးအမြတ်ပေးခြင်းစသည့် ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် လူစုဆောင်းခြင်း၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ ပုန်းအောင်းခွင့်ပေးခြင်း (သို့) လက်ခံထားခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ် သတ်မှတ်သည်။ 'ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ခြင်း'တွင် အနည်းဆုံးအားဖြင့် အခြားသူများ ကို ပြည့်တန်ဆာအဖြစ်ခိုင်းစေခြင်းဖြင့် ခေါင်းပုံဖြတ်ခြင်း (သို့) အခြားသောပုံစံများဖြင့် လိင်အမြတ်ထုတ်ခြင်း၊ ဖိအားပေးခိုင်းစေခြင်း (သို့) ဝန်ဆောင်မှုပေးစေခြင်း၊ ကျေးကျွန် (သို့) ကျေးကျွန်နှင့်ပုံစံတူ လုပ်ကိုင် ရခြင်း၊ အခိုင်းခံ (သို့) ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းများ ဖယ်ရှားခံရခြင်းတို့ ပါဝင်သည်။

(ခ) ဤပုဒ်မ၏ အပိုဒ်(က)တွင် ဖော်ပြထားသော ရည်ရွယ်ချက်ရှိသည့် ခေါင်းပုံဖြတ်မှုအပေါ် လူကုန်ကူးခံရသူ၏ သဘောဆန္ဒသည် အပိုဒ် (က) တွင် ဖော်ပြထားသော မည်သည့်ပုံစံနှင့်မဆို မသက် ဆိုင်ပါ။

(ဂ) ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ကလေးတစ်ဦးကို စုဆောင်းခြင်း၊ သယ်ယူ ပို့ဆောင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းခြင်း၊ ပုန်းအောင်းခွင့်ပေးခြင်း (သို့) လက်ခံထားခြင်းသည် ဤပုဒ်မ၏

အပိုဒ် (က) တွင် ဖော်ပြထားသောမည်သည့်ပုံစံတွင်မှ မပါဝင်သော်လည်း 'လူကုန်ကူးခြင်း' ဟု သတ်မှတ်သည်။

(ဃ) 'ကလေး' ဆိုသည်မှာ အသက် (၁၈) နှစ်အောက် မည်သူမဆို အဓိပ္ပာယ် သက်ရောက်သည်။

(င) 'အုပ်စုဖွဲ့ဒုစရိုက်' ဆိုသည်မှာ အချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း လူသုံးဦး (သို့) ထို့ထက်ပိုသော လူများဖြင့်ဖွဲ့စည်းထားပြီး ဤကွန်ဗင်းရှင်းတွင် ဖော်ပြထားသော ငွေကြေးဆိုင်ရာ (သို့) အခြားသော ပစ္စည်းဥစ္စာအကျိုးအမြတ်ကို တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ရရှိရန်အတွက် ပြင်းထန်သော မှခင်းတစ်ခု (သို့) တစ်ခုထက်ပိုသော ပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်ရန်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် အဖွဲ့လိုက် လုပ်ရှားခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

(စ) 'နိုင်ငံဖြတ်ကျော်မှခင်း' ဆိုသည်မှာ သဘာဝအားဖြင့် နိုင်ငံဖြတ်ကျော်ဖြစ်ပွားသော ပြစ်မှု တစ်ခုဟု အဓိပ္ပာယ်သတ်မှတ်သည်။ အောက်ပါအခြေအနေများတွင် ပြစ်မှုတစ်ခုသည် နိုင်ငံဖြတ်ကျော် သည့် သဘောဖြစ်သည်-

(၁) နိုင်ငံတစ်ခုထက်ပို၍ ကျူးလွန်သည်၊

(၂) နိုင်ငံတစ်ခုတည်းတွင် ကျူးလွန်သော်လည်း ကြိုတင်ပြင်ဆင်ခြင်း၊ စီမံခြင်း၊ ညွှန်ကြား ခြင်း (သို့) ချုပ်ကိုင်ခြင်းစသည့် သိသာထင်ရှားအချက်များသည် အခြားနိုင်ငံတစ်ခုတွင် ဖြစ်ပွားသည်၊

(၃) နိုင်ငံတစ်ခုတွင် ကျူးလွန်သော်လည်း နိုင်ငံတစ်ခုထက်ပို၍ မှခင်းများ ကျူးလွန်သည့် အုပ်စုဖွဲ့ ဒုစရိုက်များ ပါဝင်သည်၊

(၄) နိုင်ငံတစ်ခုတွင် ကျူးလွန်သော်လည်း အခြားနိုင်ငံတစ်ခုတွင် သိသာသော အကျိုး သက်ရောက်မှု ရှိသည်။

(ဆ) 'ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း' ဆိုသည်မှာ-

(၁) ခန့်အပ်ခံဖြစ်စေ (သို့) ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံဖြစ်စေ၊ အမြဲတမ်း (သို့) ယာယီ ဖြစ်စေ၊ အခကြေးငွေရသည် (သို့) မရသည်ဖြစ်စေ ရာထူးအဆင့်မရွေး အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ခု၏ ဥပဒေပြုရေး၊ စီမံခန့်ခွဲရေး၊ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ (သို့) တရားရေးဆိုင်ရာရုံးနှင့် သက်ဆိုင် သောသူဖြစ်သည်။

(၂) အများပိုင်ကိုယ်စားလှယ်အဖွဲ့ (သို့) အများပိုင်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများတွင် အများပိုင် လုပ်ငန်းတာဝန်များ ဆောင်ရွက်နေသူ (သို့မဟုတ်) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ၏ ဥပဒေများအရ ဥပဒေသက်ရောက်သော ဒေသများတွင် အများပိုင် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းများ ဆောင်ရွက် နေသူဖြစ်သည်။

(ဇ) ‘ပစ္စည်းဥစ္စာ’ ဆိုသည်မှာ ပိုင်ဆိုင်မှုအမျိုးအစား အမျိုးမျိုးဟုသတ်မှတ်သည်။ ထိုပိုင်ဆိုင်မှုများမှာ ရွှေပြောင်းနိုင်သော (သို့) မရွှေပြောင်းနိုင်သော၊ ခြပ်ရှိသော (သို့) ခြပ်မရှိသော၊ မြင်နိုင်သော (သို့) မမြင်နိုင်သော ပစ္စည်းများနှင့် ရပိုင်ခွင့်ရှိသော (သို့) အကျိုးစီးပွား နှင့်သက်ဆိုင်သော တရားရေး စာရွက်စာတမ်းများ (သို့) ဆက်စပ်ပစ္စည်းများ ဖြစ်သည်။

(ဈ) “ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာမှ ရရှိသောအကျိုးအမြတ်ပစ္စည်းများ” ဆိုသည်မှာ ပြစ်မှုတစ်ခု အား ကျူးလွန်ရာမှ တိုက်ရိုက်နည်းဖြင့် ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ ဖြစ်စေ ရရှိလာသော မည်သည့် ပိုင်ဆိုင်မှုကို မဆို ဆိုလိုသည်။

(ည) “သိမ်းဆည်းခြင်း” ဆိုသည်မှာ ပိုင်ဆိုင်မှုအား လွှဲပြောင်းခြင်း၊ အသွင်ပြောင်းလဲခြင်း၊ ကြိုတင်စီ စဉ်ခြင်းများအား ယာယီကန့်သတ်တားမြစ်ခြင်း (သို့) တရားရုံးမှ ထုတ်ဆင့်သည့် အမိန့်နှင့်ဖြစ်စေ၊ အခြားသော အမိန့်အာဏာတစ်ရပ်အရ ပိုင်ဆိုင်မှုအား သိမ်းဆည်းခြင်း (သို့) ချုပ်ကိုင်ထားခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

(ဋ) “နိုင်ငံပိုင်သိမ်းဆည်းခြင်း” ဆိုသည် တရားရုံး၏အမိန့်နှင့် သော်လည်းကောင်း အခြားသော အမိန့်အာဏာတစ်ရပ်အရ ပိုင်ဆိုင်မှုအား ထာဝရ ပြန်လည်ရယူပိုင်ခွင့် မရှိခြင်းကို ဆိုလိုသည်။

(ဌ) “လူကုန်ကူးမှုနှင့် သက်ဆိုင်သောပြစ်မှုများ” ဆိုသည်မှာ ညီလာခံ၏ အပိုဒ် (၇) ၌ ပြဌာန်းထားသည့်အတိုင်း ပြစ်မှုတစ်ခု၏ အဓိကအကြောင်းအရာ ဖြစ်လာနိုင်သော ငွေကြေးအကျိုးအမြတ်များ ပေါ်ထွက်လာစေသည့် မည်သည့်ပြစ်မှုကိုမဆို ဆိုလိုသည်။

ပုဒ်မ (၃)

အသုံးချမှု နယ်ပယ်

ဤကွန်ဗင်းရှင်းသည် ပုဒ်မ(၅)ပါ မှခင်းများကို ကာကွယ်ခြင်း၊ စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် တရားစွဲဆိုခြင်းများအပေါ် သက်ရောက်သည်။ မှခင်းများသည် ဖွဲ့စည်းထားသော ဒုစရိုက်အဖွဲ့များမှ ကျူးလွန်သည့် နိုင်ငံခြားကျော်မှခင်းများဖြစ်သည်။ လူကုန်ကူးခံရသူများကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းနှင့် ကူညီထောက်ပံ့ခြင်းများလည်း ပါဝင်သည်။

ပုဒ်မ (၄)

အချုပ်အခြာအာဏာကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း

၁။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ဤကွန်ဗင်းရှင်းအောက်ရှိ ၎င်းတို့၏လုပ်ငန်းတာဝန်များကို အချုပ်အခြာအာဏာ တန်းတူညီမျှမှုနှင့် နိုင်ငံ၏ပိုင်နက်ဆိုင်ရာ သဘောတရားများနှင့်အညီ တသမတ်တည်း ဆောင်ရွက်ရမည်။ အခြားနိုင်ငံများ၏ ပြည်တွင်းရေးကို ဝင်ရောက်စွက်ဖက်ခြင်းမပြုရ။

၂။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ၏ပိုင်နက်အတွင်း တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်နှင့် ပြည်တွင်း ဥပဒေအရ ထိုနိုင်ငံရှိအာဏာပိုင်အတွက်သာ ရည်ရွယ်သော လုပ်ဆောင်ချက်များ ဆောင်ရွက်ခြင်းကို ဤကွန်ဗင်းရှင်းအရ မည်သည့်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံမျှ ဆောင်ရွက်ခွင့်မရှိပါ။

အခန်း (၂)

ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း

ပုဒ်မ (၅)

လူကုန်ကူးမှု ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း

၁။ ကွန်ဗင်းရှင်းပါ ပုဒ်မ (၂) နှင့်ဆက်စပ်၍ ပြစ်မှုများကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ကျူးလွန်သောအခါ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းသည် ဥပဒေအရနှင့် လိုအပ်သော အခြား အရေးယူဆောင်ရွက်ချက်များကို လိုက်နာ ကျင့်သုံးရမည်။

၂။ ပြစ်မှုဖြစ်ပွားသောအခါ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ဥပဒေအရနှင့် လိုအပ်သောအခြား အရေးယူ ဆောင်ရွက်ချက်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်-

(က) ဤပုဒ်မ၏ အပိုဒ် (၁) အရ ပြစ်မှုတစ်ခုကျူးလွန်ရန် ကြိုးပမ်းသောအခါ တရားရေး စနစ်၏ အခြေခံသဘောတရားနှင့် သက်ဆိုင်သည်၊

(ခ) ဤပုဒ်မ၏ အပိုဒ် (၁) အရ ပြစ်မှုတွင် ကြံရာပါအဖြစ် ပါဝင်ခြင်းဖြစ်သည်၊

(ဂ) ဤပုဒ်မ၏ အပိုဒ် (၁) အရ ပြစ်မှုများကို အခြားလူများ ကျူးလွန်ရန် စီစဉ်ခြင်း (သို့) ခိုင်းစေခြင်းဖြစ်သည်။

၃။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ဥပဒေအရ (သို့) သင့်လျော်သော အခြားအရေးယူ ဆောင်ရွက်မှု ပုံစံများကို ကျင့်သုံးသည်။ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူများသည် အောက်ဖော်ပြပါ ဆိုးရွားသော အကြောင်း အရာများ ကျူးလွန်ပါက ဥပဒေအရ သာမန်ထက် ကြီးလေးသော ပြစ်ဒဏ်များကို ကျခံရမည်-

(က) လူကုန်ကူးခံရသူ (သို့) အခြားသူတစ်ဦးသည် ပြင်းထန်စွာထိခိုက် အနာတရဖြစ်ခြင်း(သို့) သေဆုံးခြင်း ဖြစ်ပွားသော ပြစ်မှု၊ သေဆုံးခြင်းတွင် မိမိကိုယ်ကိုသတ်သေခြင်း ပါဝင်သည်၊

(ခ) လူကုန်ကူးခံရသူသည် ထိခိုက်နာကျင်လွယ်သော အထူးသဖြင့် ကလေးငယ် သို့မဟုတ် ကိုယ်အင်္ဂါမသန်စွမ်းခြင်း သို့မဟုတ် စိတ်ကျန်းမာရေး မကောင်းခြင်းကြောင့် မိမိကိုယ်ကို ကောင်းစွာ ကာကွယ်နိုင်စွမ်း မရှိသော သူများဖြစ်သောအခါ။

(ဂ) လူကုန်ကူးခံရသူသည် HIV/ AIDS အပါအဝင် အသက်အန္တရာယ် ခြိမ်းခြောက်သော ရောဂါများဖြစ်ပွားသောအခါ၊

(ဃ) လူကုန်ကူးခံရသူ တစ်ဦးထက်ပိုသောအခါ၊

(င) အုပ်စုဖွဲ့ဒုစရိုက်သမားများ၏ လုပ်ရှားမှုတစ်စိတ်တစ်ပိုင်း ဖြစ်သောအခါ၊

(စ) ပြစ်မှုကျူးလွန်သူသည် ယခင်ကထပ်တူ(သို့မဟုတ်)အလားတူပြစ်မှုကျူးလွန်ဖူးသောအခါ၊

(ဆ) ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများ ၎င်းတို့၏လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အသုံးပြု၍ ပြစ်မှုကျူးလွန် သောအခါ၊

ပုဒ်မ (၆)

အုပ်စုဖွဲ့ဒုစရိုက်များပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း

၁။ ကွန်ဗင်းရှင်းပါ ပုဒ်မ (၂) နှင့်ဆက်စပ်၍ ပြစ်မှုများကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ကျူးလွန်သောအခါ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းသည် ဥပဒေကြောင်းအရနှင့် လိုအပ်သော အခြားအရေးယူ ဆောင်ရွက်ချက် များကို လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်-

(က) ပြစ်မှုမြောက်ရန် ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်း သို့မဟုတ် ပြစ်မှုကျူးလွန် ပြီးမြောက်ခြင်း အပါအဝင် အောက်ပါပြစ်မှုများ တစ်ခု (သို့) နှစ်ခုလုံး ကျူးလွန်သည်ဟု ထင်ရှား သောအခါ -

(၁) တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ငွေကြေး (သို့) ပစ္စည်းဥစ္စာ အကျိုးအမြတ် ရရှိရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် တစ်ဦး (သို့မဟုတ်) လူအများနှင့် ဆိုးရွားသော ပြစ်မှု ကျူးလွန်ရန် သဘောတူညီခြင်း၊ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးမှ သဘောတူညီမှုရရန် ကူညီခြင်း သို့မဟုတ် အုပ်စုဖွဲ့ဒုစရိုက်သမားများပါဝင်ခြင်း၊

(၂) အုပ်စုဖွဲ့ဒုစရိုက်၏ ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ပုံကို သိနားလည်သည့် တစ်ဦးတစ်ယောက်မှ ဦးဆောင်ခြင်း (သို့မဟုတ်) သေချာမသိဘဲ ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း-

(ကက)အုပ်စုဖွဲ့ဒုစရိုက်များ၏ ပြစ်မှုကျူးလွန်လုပ်ရှားမှုများ၊

(ခခ) အုပ်စုဖွဲ့ဒုစရိုက်၏ အခြားလုပ်ရှားမှုမှာ အထက် ဖော်ပြပါ မှခင်းရည်ရွယ်ချက် အောင်မြင်စေရန် ပါဝင်ဆောင်ရွက်မှု၊

(ခ) အုပ်စုဖွဲ့ဒုစရိုက်အပါအဝင် ဆိုးရွားသောဒုစရိုက်အဖွဲ့ကို ဖွဲ့စည်းခြင်း၊ ဦးဆောင်ခြင်း၊ ကူညီထောက်ပံ့ခြင်း၊ အားပေးခြင်း၊ လွယ်ကူချောမွေ့စေရန် ကူညီပေးခြင်း (သို့မဟုတ်) အကြံဉာဏ်များပေးခြင်း။

၂။ ဤပုဒ်မ အပိုဒ်(၁)ကို ညွှန်းဆိုသော အသိဉာဏ်ဗဟုသုတ၊ စိတ်ဆန္ဒ၊ ရည်ရွယ်ချက်၊ အကြောင်း ရင်းခံ (သို့မဟုတ်) သဘောတူညီချက်သည် ပကတိဖြစ်ရပ်အခြေအနေမှ ပေါ်ပေါက်လာသည်ဟု ကောက်ချက်ချနိုင်သည်။

ပုဒ်မ (၇)

ပြစ်မှုမှရရှိသောအကျိုးအမြတ်များကို ခဝါချခြင်းဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း

ပုဒ်မ (၃) တွင်ပြဌာန်းထားသော ပြစ်မှုများနှင့် ဆက်စပ်၍ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ကျူးလွန်သော အခါ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းခိုင်မာစေရန် ဥပဒေကြောင်းအရနှင့် လိုအပ်သော အခြားတိုင်းတာချက်များနှင့်အညီ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်။

က) ၁) ပြစ်မှုမှအကျိုးအမြတ်အဖြစ် ရရှိသော ပစ္စည်းဥစ္စာများဖြစ်သည်ကိုသိလျက် ဖုံးဖိရန် သို့မဟုတ် ပုံဖျက်ပြောင်းလဲရန် ဥပဒေအရပိတ်ပင်ထားသော ပစ္စည်းများကို ပုံစံ ပြောင်းလဲခြင်း သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းခြင်း၊ ဥပဒေအကျိုးဆက်များကို ရှောင်လွှဲရန်အတွက် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူကို အကူအညီပေးခြင်း။

၂) ပြစ်မှုမှအကျိုးအမြတ်အဖြစ် ရရှိသော ပစ္စည်းဥစ္စာဖြစ်သည်ကို သိလျက် စစ်မှန်သော သဘာဝ၊ အရင်းအမြစ်၊ တည်နေရာ၊ နေရာရွေ့ခြင်း၊ ပြောင်းခြင်း သို့မဟုတ် ပစ္စည်းပိုင်ဆိုင်မှု ပြောင်းခြင်း

ခ) ဥပဒေစနစ်၏ အခြေခံသဘောတရားနှင့် သက်ဆိုင်သည်။

၁) ပစ္စည်းလက်ခံသည့်အချိန်တွင် ပြစ်မှုမှအကျိုးအမြတ်အဖြစ် ရရှိသော ပစ္စည်းဥစ္စာ ဖြစ်သည်ကို သိလျက် ထိုပစ္စည်းကိုရယူခြင်း၊ ပိုင်ဆိုင်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် အသုံးပြုခြင်း

၂) ဤပုဒ်မတွင် ပြဌာန်းထားသောပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်ရာတွင် ပူးပေါင်းခြင်းဖြစ်စေ၊ လျှို့ဝှက်စွာ ဖြစ်စေ ပါဝင်ခြင်း၊ အကူအညီပေးခြင်း၊ အားပေးအားမြှောက်ပြုခြင်း၊ အဆင်ပြေအောင် ဆောင်ရွက် ပေးခြင်း နှင့် အကြံဉာဏ်ပေးခြင်း

ပုဒ်မ (၈)

အဂတိလိုက်စားမှု ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း

ပုဒ်မ (၃) တွင်ပြဌာန်းထားသော ပြစ်မှုများနှင့် ဆက်စပ်၍ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ကျူးလွန်သောအခါ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းခိုင်မာစေရန် ဥပဒေကြောင်းအရနှင့် လိုအပ်သောအခြား တိုင်းတာချက်များနှင့်အညီ လိုက်နာကျင့်သုံး ရမည်။

က) ကတိ၊ ကမ်းလှမ်းချက်၊ သို့မဟုတ် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းတစ်ဦးအား တိုက်ရိုက်ဖြစ်စေ၊ သွယ်ဝိုက်၍ဖြစ်စေ ပေးကမ်းမှု၊ အလုပ်တာဝန်အတိုင်းထမ်းဆောင်ခြင်းမှ သွေဖယ်သော ပြုမူမှုအတွက် သာမန်ထက်ပိုသော အကျိုးအမြတ်ကို နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းကိုယ်တိုင်အတွက် သို့မဟုတ် အခြားသူတစ်ဦးအတွက်ပေးခြင်း။

ခ) အစိုးရဝန်ထမ်းသည် တိုက်ရိုက် (သို့) သွယ်ဝိုက်ကာ လာဘ်ပေးစေရန်ဆွဲဆောင်ခြင်း သို့မဟုတ် လက်ခံခြင်း၊ အလုပ်တာဝန်အတိုင်းထမ်းဆောင်ခြင်းမှ သွေဖယ်သော ပြုမူမှုအတွက် သာမန်ထက်ပိုသော အကျိုးအမြတ်ကို နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်းကိုယ်တိုင်အတွက် သို့မဟုတ် အခြားသူတစ်ဦးအတွက် ပေးခြင်း။

၂။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် အဂတိလိုက်စားမှု ပုံစံမျိုးစုံကို ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်း သေချာစေရန် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၃။ ဤပုဒ်မနှင့်အညီ ကြံရာပါအဖြစ်ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းခိုင်မာစေရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ များသည် တိုင်းတာသတ်မှတ်ချက်များကို ကျင့်သုံးရမည်။

ပုဒ်မ (၉)

တရားမျှတမှုကိုတားဆီးခြင်းဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်ခြင်း

ပုဒ်မ (၃) တွင်ပြဌာန်းထားသော ပြစ်မှုများနှင့် ဆက်စပ်၍ ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ကျူးလွန်သောအခါ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းသည် ပြစ်မှုကျူးလွန်ကြောင်းခိုင်မာစေရန် ဥပဒေကြောင်းအရနှင့် လိုအပ်သော အခြားတိုင်းတာသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်။

က) ကွန်ဗင်းရှင်းတွင် ပါဝင်သော ပြစ်မှုများကိုတရားစွဲဆိုရာတွင် အမှားထွက်ဆိုရန် (သို့) ထွက်ဆိုချက်ပေးခြင်းကို အနှောင့်အယှက်ပြုရန် (သို့) သက်သေပြုလုပ်ရန်အတွက် သာမန်ထက်ပိုသော အကျိုးအမြတ်ပေးခြင်း၊ ကိုယ်ထိလက်ရောက်ပြုခြင်း၊ အကျပ်ကိုင်ခြင်း (သို့) ခြိမ်းခြောက်ခြင်း (သို့) ကတိပြုစေခြင်း။

ခ) ကွန်ဗင်းရှင်းတွင် ပါဝင်သော ပြစ်မှုများနှင့် ပတ်သက်၍ တရားရေးအရာရှိတစ်ဦးသည် တာဝန်ဝတတရားများကို နှောင့်ယှက်ရန် ကိုယ်ထိလက်ရောက်ပြုခြင်း၊ အကျပ်ကိုင်ခြင်း (သို့) ခြိမ်းခြောက်ခြင်း။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံ၏အခွင့်အရေးဖြစ်သည့် နိုင်ငံ့ဝန်ထမ်း အခြားအမျိုးအစားများကို အကာအကွယ်ပေးသည့် ဥပဒေရှိခြင်းအတွက် ဘက်လိုက်ခြင်း မရှိစေရ။

ပုဒ်မ (၁၀)

တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်

၁။ ကွန်ဗင်းရှင်းပါ ပုဒ်မ (၅၊ ၆၊ ၇၊ ၈၊ ၉) တို့နှင့်အညီ ပြစ်မှုများအပေါ် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့် မှန်ကန်ခိုင်မာစေရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းသည် လိုအပ်သော တိုင်းတာသတ်မှတ်ချက်များနှင့် အညီ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်။

က) နိုင်ငံပိုင်နက်အတွင်း ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်။ သို့မဟုတ်

ခ) ပင်လယ်ရပ်ခြားတွင် ပြစ်မှုကျူးလွန်သည်။ ထိုနိုင်ငံအလံလွင့်ထူထားသော သင်္ဘော (သို့မဟုတ်) ထိုနိုင်ငံ၏ဥပဒေအရ မှတ်ပုံတင်ထားသော လေယာဉ်ပေါ်တွင် ပြစ်မှု ကျူးလွန်သည်။

၂။ ကွန်ဗင်းရှင်းပါ ပုဒ်မ (၄) နှင့်အညီ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံသည် မည်သည့်ပြစ်မှုမျိုးတွင်မဆို ၎င်း၏ တရား စီရင်ပိုင်ခွင့်ကို ခိုင်မာစေသည်။

က) အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံသားတစ်ဦးအပေါ် ပြစ်မှုကျူးလွန်သည့်အခါ

ခ) ထိုနိုင်ငံသားက ပြစ်မှုကျူးလွန်သောအခါ (သို့) ထိုနိုင်ငံပိုင်နက်အတွင်း နေထိုင်သော နိုင်ငံမဲ့တစ်ဦးက ပြစ်မှုကျူးလွန်သောအခါ

ဂ) ပြစ်မှုသည်

၁) နိုင်ငံပိုင်နက်အတွင်း ဆိုးရွားသောပြစ်မှုများကျူးလွန်ရန် ကွန်ဗင်းရှင်းပါ ပုဒ်မ (၃) အပိုဒ် (၁)နှင့်အညီ နိုင်ငံ၏ပိုင်နက်ပြင်ပတွင် ကျူးလွန်ခြင်း

၂) ကွန်ဗင်းရှင်းပါ ပုဒ်မ (၇) အပိုဒ် (က) (၁) သို့မဟုတ် (၂) သို့မဟုတ် (ခ) (၁) အရ နိုင်ငံပိုင်နက်အတွင်းပြစ်မှုကျူးလွန်ရန်အတွက် ကွန်ဗင်းရှင်းပါ ပုဒ်မ (၇) အပိုဒ် (ခ - ၂)နှင့်အညီ နိုင်ငံ၏ပိုင်နက်ပြင်ပတွင် ကျူးလွန်ခြင်း။

၃။ ကွန်ဗင်းရှင်းပါ ပုဒ်မ (၁၉)၏ ရည်ရွယ်ချက်အတွက် ကွန်ဗင်းရှင်းတွင်ဖော်ပြထားသော ပြစ်မှုများအပေါ် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့် မှန်ကန်ခိုင်မာစေရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းသည် လိုအပ်သော တိုင်းတာ သတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်။ စွပ်စွဲခံ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူသည် နိုင်ငံပိုင်နက်အတွင်း ရှိနေသောအခါ နှင့် ထိုသူသည် နိုင်ငံသားဖြစ်သည့်အလျောက် အခြားနိုင်ငံသို့လွှဲပြောင်းခြင်း မပြုသောအခါတွင် ဖြစ်သည်။

၄။ ကွန်ဗင်းရှင်းတွင်ဖော်ပြထားသော ပြစ်မှုများအပေါ် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့် မှန်ကန် ခိုင်မာစေရန် အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတိုင်းသည် လိုအပ်သော တိုင်းတာသတ်မှတ်ချက်များနှင့်အညီ

လိုက်နာကျင့်သုံးရမည်။ စွပ်စွဲခံ ပြစ်မှုကျူးလွန်သူသည် နိုင်ငံပိုင်နက်အတွင်း ရှိနေသောအခါ နှင့် အခြားနိုင်ငံသို့ လွှဲပြောင်းခြင်း မရှိ သောအခါမျိုး ဖြစ်သည်။

၅။ ဤပုဒ်မ၏ အပိုဒ် (၁) သို့မဟုတ် (၂)အောက်ရှိ တရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ကို ကျင့်သုံးနေသော နိုင်ငံသည် အခြားနိုင်ငံတစ်ခု၊ ထို့ထက်ပိုသောနိုင်ငံများက တူညီသော ပြစ်မှုအပေါ် စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်း၊ တရားစွဲဆိုခြင်း (သို့) ပြစ်မှုဆိုင်ရာတရားစီရင်ပိုင်ခွင့်များ ဆောင်ရွက်နေကြောင်း အကြောင်းကြားခံရသောအခါ (သို့မဟုတ်) လေ့လာသိရှိရသောအခါ မျိုးတွင် ထိုနိုင်ငံများမှအာဏာပိုင်များသည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်အလို့ငှာ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦး ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ကြသည်။

၆။ ကွန်ဗင်းရှင်းသည် အထွေထွေ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာဥပဒေ သတ်မှတ်ချက်များကို ဘက်လိုက်ခြင်းမရှိဘဲ၊ ထိုနိုင်ငံ၏ပြည်တွင်းဥပဒေအရ ပြစ်မှုတရားစီရင်ပိုင်ခွင့်ကို လျစ်လျူမရှုပေ။

အခန်း (၃)

ကာကွယ်ခြင်း

ပုဒ်မ (၁၁)

လူကုန်ကူးခြင်း ကာကွယ်ခြင်း

၁။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် ဘက်စုံလွှမ်းခြုံသော မူဝါဒများ၊ လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များနှင့် အခြားစီမံချက် များကို ချမှတ်ရမည်။

က) လူကုန်ကူးခြင်း ကာကွယ်ရန်နှင့် နှိမ်နင်းတိုက်ဖျက်ရန်

ခ) လူကုန်ကူးခံရသူများ၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးများနှင့် ကလေးငယ်များကို နောက်တဖန်လူကုန်ကူးခံရခြင်းမဖြစ်စေရန်အတွက် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ပေးရန်

၂။ နိုင်ငံများသည် လူကုန်ကူးမှုကို ကာကွယ်ရန်နှင့် တိုက်ဖျက်ရန်အတွက် သုတေသန၊ သတင်းအချက်အလက်နှင့် မီဒီယာလုံဆော်မှုများသာမက လူမှုရေးနှင့်စီးပွားရေး ဦးဆောင်ဦး ရွက်ပြု ခြင်း စသည့် စီမံချက်များဆောင်ရွက်ရန် ဆန္ဒရှိရမည်။

၃။ ဤပုဒ်မအရ ပြဌာန်းထားသော မူဝါဒများ၊ စီမံကိန်းအစီအစဉ်များနှင့် အခြားစီမံချက်များတွင် အစိုးရမဟုတ်သောအဖွဲ့များ၊ အခြားသောသက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူ့အဖွဲ့အစည်း အတွင်းရှိ အင်အားစုများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများ ပါဝင်သည်။

၄။ လူကုန်ကူးခံရရန်၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးငယ်များကို တွန်းအားပေးသော အချက်များဖြစ်သည့် ဆင်းရဲမှု၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုနောက်ကျခြင်းနှင့် တန်းတူညီမျှအခွင့်အရေး မရှိခြင်း တို့ကို ပပျောက်စေရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် နှစ်နိုင်ငံ (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် စီမံချက်များကို အရှိန်မြှင့်ဆောင်ရွက်နိုင်သည်။

၅။ လူကုန်ကူးမှု၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးငယ်များကိုဦးတည်သော လူအချင်းချင်းခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်မှုပုံစံအမျိုးမျိုးကို အားကောင်းစေသော လိုအပ်ချက် ကို လျော့ချရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် တရားစီရင်ပိုင်ခွင့် (သို့) ပညာရေး၊ လူမှုရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များစသည့် အခြားသောစီမံချက်များ ကို နှစ်နိုင်ငံကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု၊ နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုများမှတစ်ဆင့် တောင့်တင်းခိုင်မာစေသည်။

ပုဒ်မ (၁၂)

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု

ကွန်ဗင်းရှင်းအောက်ရှိ လူကုန်ကူးမှုကာကွယ်ရေးအပေါ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုအပိုင်းတွင် သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံအသီးသီး၏ ပြည်တွင်းဥပဒေများနှင့်ကိုက်ညီသော သင့်လျော်သော သတ်မှတ်ချက်များပါဝင် သည်။

က) လူကုန်ကူးမှု၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးငယ်များကိုဦးတည်သော လူအချင်းချင်း ခေါင်းပုံဖြတ်အမြတ်ထုတ်မှုပုံစံအမျိုးမျိုးကို အားကောင်းစေသော လိုအပ်ချက်ကို လျော့ချရန်

ခ) လူကုန်ကူးခံရရန်၊ အထူးသဖြင့် အမျိုးသမီးနှင့် ကလေးငယ်များကို တွန်းအားပေးသော အချက်များဖြစ်သည့် ဆင်းရဲမှု၊ ဖွံ့ဖြိုးမှုနောက်ကျခြင်း၊ စာမတတ်ခြင်းနှင့် တန်းတူညီမျှ အခွင့်အရေး မရှိခြင်း တို့ကို ပပျောက်စေရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် နှစ်နိုင်ငံ (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် လူကုန်ကူးမှုကာကွယ်ရေးနှင့် တိုက်ဖျက်ရေးဆိုင်ရာ စီမံချက်များကို အရှိန်မြှင့်ဆောင်ရွက်ရန်

ဂ) သုတေသန၊ သတင်းအချက်အလက်များ၊ အသိပညာပေးလှုံ့ဆော်မှုများ၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး ဦးဆောင်မှုများနှင့် လူကုန်ကူးခံရနိုင်သော ထိခိုက်နစ်နာလွယ်သူများကို လေ့ကျင့်သင်တန်းပေးမှု များမှတစ်ဆင့် လူကုန်ကူးမှု တားဆီးရေးမူဝါဒများနှင့် စီမံကိန်းများ အားကောင်းလာစေရန်

ဃ) လူကုန်ကူးမှုများကို စုံစမ်းစစ်ဆေးခြင်းနှင့် စွဲချက်တင်ခြင်းများတွင် ဒေသတွင်းပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုကို မြှင့်တင်ရန်

င) လူဝင်မှုကြီးကြပ်ရေးဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များ လိုအပ်ချက်များနှင့် ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ နယ်နိမိတ်အတွင်း ဝင်ရောက်ခွင့်၊ ထွက်ခွာခွင့်နှင့် နေထိုင်ရန် အခြေအနေများအပေါ်

တိကျမှန်ကန်သော သတင်းအချက်အလက်များ ဖြန့်ချိပေးခြင်းဖြင့် လူများ တရားဝင် လွတ်လပ်စွာ ရွှေ့ပြောင်းနိုင်စေရန်

စ) ကလေးငယ်များ လူကုန်ကူးခံရနိုင်သော ထိခိုက်နစ်နာမှုကိုလျော့ချနိုင်ရေးအတွက် လုပ်ဆောင်ချက် ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်များ လဲလှယ်ရန်နှင့် မျှဝေရန်။ သို့မှသာ ကလေးငယ်များ လုံခြုံ စိတ်ချရသောပတ်ဝန်းကျင်တွင် ကြီးပြင်းနေထိုင်နိုင်မည်။

ပုဒ်မ ၁၃

နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ စာရွက်စာတမ်းများအား ထိန်းသိမ်းကြီးကြပ်ခြင်း နှင့် စစ်ဆေးအတည်ပြုခြင်း

၁။ လူကုန်ကူးမှုအား တားဆီးကာကွယ်ရန်နှင့် ဖော်ထုတ်သိရှိနိုင်ရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများရှိ နယ်စပ်ကြီးကြပ်ရေး ဌာနများတွင် အောက်ပါနည်းလမ်းများဖြင့် နယ်စပ်ဖြတ်ကျော် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရမည်-

(က) တိုက်ရိုက် ဆက်သွယ်နိုင်မည့် လမ်းကြောင်းများအား ဖော်ဆောင်၍ ဆက်လက်အသုံးပြု သွားရန်၊

(ခ) သင့်လျော်သည့် ကွန်ပျူတာ အချက်အလက်များ ပြုလုပ်ခြင်း၊ မှတ်တမ်း စုဆောင်းခြင်း (သို့မဟုတ်) လက်တွေ့အသုံးပြုကြခြင်းဖြင့် စုဆောင်း ထားသည့်မှတ်တမ်းများ၊ သတင်းအချက်အလက်များအား အချင်းချင်း ဝေမျှရန်နှင့် ဖလှယ်ရန်။

၂။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ထိရောက်သော နယ်စပ်ကြီးကြပ်မှုများ ထားရှိခြင်း၊ ကိုယ်ရေး ကိုယ်တာ အချက်အလက် စာရွက်စာတမ်းများနှင့် ခရီးသွားလာရေးဆိုင်ရာ စာတမ်းများအား ကြီးကြပ် စစ်ဆေး ဆောင်ရွက်ခြင်း၊ အဆိုပါ ကိုယ်ရေးကိုယ်တာ အချက်အလက် စာရွက်စာတမ်းများအား အတု ပြုလုပ်မှု၊ လိမ်ညာဖော်ပြထားမှုများ ရှိမရှိကို စစ်ဆေး၍ ထိရောက်စွာ ကိုင်တွယ် ဆောင်ရွက်ခြင်း စသည်တို့ကို လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် လူကုန်ကူးသူများ၏ လုပ်ရားမှုများကို တားဆီးတိုက်ဖျက်၍ လူကုန်ကူးခံရသူများအား ကာကွယ်ပေးရမည် ဖြစ်သည်။

အခန်း (၄)

ကာကွယ်ခြင်း

ပုဒ်မ ၁၄

လူကုန်ကူးခံရသူများအား ကာကွယ်ပေးခြင်း

၁။ အဖွဲ့ဝင် နိုင်ငံတိုင်းသည် လူကုန်ကူးခံရမည့်သူများအား စနစ်တကျ ဖော်ထုတ် တွေ့ရှိနိုင်ရန်အတွက် မိမိတို့သက်ဆိုင်ရာ နိုင်ငံအလိုက် လမ်းညွှန်ချက်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ချမှတ်၍ လူကုန်ကူးခံရသူများအား ကူညီဆောင်ရွက်ပေးခြင်း ဆိုင်ရာ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

၂။ နိုင်ငံတစ်ခုအတွင်းမှ အခြားနိုင်ငံတစ်ခုသို့ လူကုန်ကူးခြင်း ဖြစ်ပွားပါက လူကုန်ကူးသည့် နိုင်ငံမှသာမက လက်ခံနိုင်ငံမှပါ အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများက လူကုန်ကူးခံသူဖြစ်ကြောင်း ခွဲခြားစိစစ် သတ်မှတ်ခြင်းကို အလေးထား၍ မှတ်သားရမည်။

၃။ လူကုန်ကူးခံရသူကိုယ်တိုင် တိုင်ကြားခြင်းမပြုပါက လူကုန်ကူးခံရသူဖြစ်ကြောင်း ခွဲခြားစိစစ် ထားမှုများအား လက်ခံနိုင်ငံမှ မူရင်းနိုင်ငံထံသို့ အချိန်မဆိုင်းပဲ အသိပေး အကြောင်းကြား ရမည်။

၄။ အချို့သော ကိစ္စရပ်များတွင် နှစ်နိုင်ငံလုံးဘက်မှ တရားဥပဒေများ ပြဌာန်းခြင်း (သို့မဟုတ်) သင့်လျော်သည့် ချမှတ်ဆောင်ရွက်ချက်များဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများအား ယာယီ ဖြစ်စေ၊ အမြဲတမ်းဖြစ်စေ မိမိတို့၏ သတ်မှတ်ပိုင်နက် နယ်မြေအတွင်း၌သာ နေထိုင်နိုင်စေရန် စဉ်းစား ဆုံးဖြတ်ရမည်။

၅။ နှစ်နိုင်ငံလုံးသည် လူကုန်ကူးခံရသူများအား ယင်းတို့အတွက် သတ်မှတ်ထားသော နယ်မြေ အတွင်း၌ ရှိနေစဉ် ဘေးအန္တရာယ်ကင်း၍ လုံခြုံမှုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ကြရမည်။

၆။ အချို့သော ကိစ္စရပ်များတွင်မူ နိုင်ငံတစ်ခုချင်းစီအနေဖြင့် ပြည်တွင်း၌ ချမှတ်ထားသော ဥပဒေများအရ အဆိုပါ လူကုန်ကူးမှုအား လျှို့ဝှက်ထားရန် တရားဥပဒေအရ ချမှတ်ထားခြင်းဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူနှင့် ပတ်သက်၍ ယင်းတို့သည် မည်သူမည်ဝါ ဖြစ်ကြောင်းကို ထုတ်ဖော်ခြင်း မပြုပဲ အမည်နှင့် သိက္ခာ မထိခိုက်အောင် ဥပဒေက ကာကွယ်ပေးထားပါသည်။

၇။ အချို့သော ကိစ္စရပ်များ၌ လူကုန်ကူးခံရသူများသည် လူကုန်ကူးမှုနှင့် တိုက်ရိုက် ပတ်သက်နေ သော၊ တရားဥပဒေနှင့် မညီသော အမှုကိစ္စများကို ကျူးလွန်မိတတ်သည်။ ဤသို့သော ကိစ္စရပ်များ ဖြစ်လာပါက အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းသည် မိမိတို့နိုင်ငံအလိုက် ချမှတ်ထားသော ဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်း စည်းကမ်းများ၊ နည်းဥပဒေများနှင့် မူဝါဒများပေါ် မူတည်၍ ဥပဒေနှင့်မညီသော လုပ်ရပ်များကို ပြုလုပ် ခဲ့သူဖြစ်သည့် လူကုန်ကူးခံရသူအား ရာဇဝတ်မှုအရသော်လည်းကောင်း၊ အစိုးရပိုင်းနှင့် ပတ်သက်၍ သော်လည်းကောင်း အပြစ်သားတစ်ဦးအနေဖြင့် ထိန်းသိမ်းထားခြင်း မပြုပါ။

၈။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံအသီးသီးအနေဖြင့် တရားမမှု၊ ရာဇဝတ်မှု (သို့မဟုတ်) လူကုန်ကူးခံရသူအတွက် တရားဥပဒေအရ စီမံဆောင်ရွက်ချက်များအား မလုပ်ဆောင် မိတွင်ဖြစ်စေ၊ လုပ်ဆောင်နေစဉ်အချိန်၌ ဖြစ်စေ၊ လုပ်ဆောင်ပြီးအချိန်၌ဖြစ်စေ

အာဏာပိုင်အဖွဲ့အစည်းများမှ လူကုန်ကူးခံရသူများအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသူများအား အကြောင်းတစ်စုံတစ်ရာမရှိပဲ ထိန်းသိမ်းထားခြင်း၊ အကျဉ်းချထားခြင်း မပြုရပါ။

၉။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် လူကုန်ကူးခံရသူအဖြစ် သတ်မှတ်ထားသူအား သင့်လျော်သော အချိန် ကာလတစ်ခုအတွင်း ဆက်သွယ်၍ ပြည်တွင်းဥပဒေများအရ သော်လည်းကောင်း၊ ဤကွန်ဗင်းရှင်းအရ သော်လည်းကောင်း ယင်းတို့ ရရှိသင့်သည့် ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုနှင့် ပံ့ပိုးကူညီမှုတို့၏ သဘော သဘာဝအလိုက် သတင်းအချက်အလက်များကိုလည်း နိုင်ငံအချင်းချင်း ဖလှယ်ကြရမည်။

၁၀။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းသည် အစိုးရမဟုတ်သည့် သက်ဆိုင်ရာအဖွဲ့အစည်းများ၊ အခြားအဖွဲ့အစည်း များနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းအားဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများအား စောင့်ရှောက်ပေးပြီး အရပ်ဘက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ အောက်ပါကဏ္ဍများ အပါအဝင် အခြားသော ပံ့ပိုးကူညီမှုများ ပေးရမည်-

(က) သင့်လျော်သော အိမ်ယာ၊ နေထိုင်မှု စနစ်၊

(ခ) လူကုန်ကူးခံရသူများ နားလည်နိုင်သည့် ဘာသာစကားဖြင့် တိုင်ပင်ဆွေးနွေး နှစ်သိမ့်ပေးပြီး အချက်အလက်များ၊ အထူးအားဖြင့် တရားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အရေးများအကြောင်း သိရှိ စေခြင်း၊

(ဂ) ဆေးဝါးကုသမှုဆိုင်ရာ၊ စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ၊ ရုပ်ဝတ္ထု ပစ္စည်းပိုင်းဆိုင်ရာ ကူညီပံ့ပိုးပေး ခြင်း၊

(ဃ) အလုပ်အကိုင်၊ ပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်သင်ကြားရေးဆိုင်ရာ အခွင့်အလမ်းများ။

၁၁။ နှစ်နိုင်ငံလုံးအနေဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူအား မူရင်းနိုင်ငံမှ လူ့အဖွဲ့အစည်းထံသို့ ပြန်လည် ရောက်ရှိစေရန် အစွမ်းကုန် အားထုတ်ကြိုးပမ်း၍ ကူညီရမည်။

၁၂။ ဤပုဒ်မပါ ပြဌာန်းချက်များကို လိုက်နာကျင့်သုံးရာတွင် နှစ်နိုင်ငံလုံးအနေဖြင့် လူကုန်ကူး ခံရသူများ၏ အသက်၊ ကျား/မ ဖြစ်တည်မှု နှင့် အထူးလိုအပ်ချက်များ၊ အထူးအားဖြင့် ကလေးသူငယ် များ၏ လိုအပ်ချက်များကိုလည်း ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၁၃။ လူကုန်ကူးခံရသူများက ခံစားခဲ့ရသည့် ထိခိုက်နစ်နာမှု မှန်သမျှအတွက် လျော်ကြေးရရှိအောင် နှစ်နိုင်ငံလုံးအနေဖြင့် မိမိတို့ နိုင်ငံအသီးသီးရှိ ပြည်တွင်းတရားရေး စနစ်တွင် သင့်လျော်သည့် ချမှတ် ဆောင်ရွက်ချက်များ ပါဝင်စေရမည်။

၁၄။ လူကုန်ကူးမှုခံရသူများအား စောင့်ရှောက်ရေးနှင့် ပံ့ပိုးကူညီပေးရေးအတွက် နိုင်ငံတော် ဘဏ္ဍာ ငွေစာရင်းများ ဖွင့်လှစ်၍ သုံးစွဲရန် ဘဏ္ဍာငွေ လျာထားချက်များကို ထားရှိရေးအတွက် နှစ်နိုင်ငံလုံးတွင် ပြဌာန်းချက်များ ချမှတ်ထားရမည်ဖြစ်သည်။

ပုဒ်မ ၁၅

လူကုန်ကူးခံရသူများအား မိခင်နိုင်ငံသို့ ပြန်ပို့ခြင်း

၁။ လူကုန်ကူးခံရသူ၏ မိခင်နိုင်ငံ (သို့မဟုတ်) လက်ခံနိုင်ငံ၏ ပိုင်နက်အတွင်းသို့ ခေါ်ဆောင်လာခြင်းခံရသည့် အချိန်ထိ လူကုန်ကူးခံရသူ အမြဲတမ်း နေထိုင်လျက်ရှိသည့် နိုင်ငံအနေဖြင့် ယင်းအား သင့်လျော်မျှတသော ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှုများကို ပေးလျက် နိုင်ငံတွင်းသို့ အချိန်မဆိုင်းစေရပဲ ပြန်လည်လက်ခံပြီး ပံ့ပိုးမှုများကို ဖြည့်ဆည်း ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။

၂။ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် ဤပုဒ်မပါ အပိုဒ်ခွဲ (၁) အရ လူကုန်ကူးခံရသူအား မိခင်နိုင်ငံသို့ ပြန်ပို့သော အခါယင်း၏ ဘေးကင်းလုံခြုံရေးကို စောင့်ရှောက်ပေးရမည်ဖြစ်ပြီး လူကုန်ကူးခံရခြင်းကြောင့် တရားဥပဒေအရ နောက်ဆက်တွဲ ဆောင်ရွက်မှု အခြေအနေများကိုလည်း သင့်လျော်စွာ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက် ရမည်။

၃။ ဤပုဒ်မပါ အပိုဒ်ခွဲ (၁) နှင့် (၂) တို့အရ လက်ခံသည့်နိုင်ငံသည် လူကုန်ကူးခံရသူအား ပြန်လည် ပို့ဆောင်ရန် ပန်ကြားလာပါက လူကုန်ကူးခံရသူသည် ပြန်ပို့မည့်နိုင်ငံ (သို့မဟုတ်) လက်ခံသည့်နိုင်ငံ၏ ပိုင်နက်နယ်မြေအတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသည့် အချိန်ထိ လူကုန်ကူးခံရသူက အမြဲတမ်း နေထိုင်လျက် ရှိသည့် နိုင်ငံမှ နိုင်ငံသားဟုတ်မဟုတ်ကို စစ်ဆေးအတည်ပြု၍ အချိန်မဆိုင်းပဲ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄။ စာရွက်စာတမ်းများ ပြည့်စုံစွာ မရှိသည့် လူကုန်ကူးခံရသူအား မိခင်နိုင်ငံသို့ ပြန်ပို့ပေးရာတွင် လက်ခံသည့်နိုင်ငံက ပန်ကြားလာပါက လူကုန်ကူးခံရသူ၏ မိခင်နိုင်ငံ (သို့မဟုတ်) လက်ခံသူနိုင်ငံ၏ ပိုင်နက်အတွင်းသို့ ဝင်ရောက်လာသည့်အချိန်၌ လူကုန်ကူးခံရသူက အမြဲတမ်းနေထိုင်လျက်ရှိသည့် နိုင်ငံအနေဖြင့် ယင်း၏ ခရီးသွားလာရေးဆိုင်ရာ စာရွက်စာတမ်းများအား စီစဉ်ပေးခြင်း (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံတွင်းသို့ ပြန်ဝင်ရန် လိုအပ်သည့်အလျောက် အခြားသော ခွင့်ပြုချက်များကို ချမှတ်ပေးခြင်း စသဖြင့် လုပ်ဆောင်ပေးရမည်။

၅။ မိခင်နိုင်ငံသို့ ပြန်ပို့ရန် အစီအစဉ်များကို ချမှတ်ရာတွင် သက်ဆိုင်ရာ ပြည်တွင်း (သို့မဟုတ်) နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများက ပါဝင်လျက် နှစ်နိုင်ငံလုံးဘက်မှ တရားဥပဒေများ ပြဌာန်းခြင်း (သို့မဟုတ်) သင့်လျော်သည့် ချမှတ်ဆောင်ရွက်ချက်များဖြင့် ဆောင်ရွက် ရမည်။

၆။ ဤပုဒ်မသည် လက်ခံနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းဥပဒေများအရ လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် သတ်မှတ် ထားသော မည်သည့်အခွင့်အရေးကိုမျှ ထိခိုက်နှစ်နာစေမှု တစ်စုံတစ်ရာ မရှိစေရပါ။

၇။ ဤပုဒ်မသည် လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ပေးအပ်ကြောင်း ဖော်ပြသည့် မိတ်ဖက် ပူးပေါင်းချုပ်ဆိုမှု (သို့မဟုတ်) ဘက်ပေါင်းစုံ ပါဝင်သော ပူးပေါင်းချုပ်ဆိုမှု (သို့မဟုတ်) လူဝင်မှု ကြီးကြပ်ရေးဆိုင်ရာ စီမံဆောင်ရွက်ချက်များတွင် ပါဝင်သော ပြဌာန်းချက်များအား ထိခိုက်နစ်နာစေမှု တစ်စုံတစ်ရာ မရှိစေရပါ။

အခန်း ၅

ပုဒ်မ ၁၆

တရားဥပဒေ ပြဌာန်းခြင်းနှင့် တရား စွဲဆိုခြင်း

၁။ လူကုန်ကူးခံရသူများအတွက် စီမံဆောင်ရွက်ပေးရသော အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများသည် လူကုန်ကူးခြင်း အမှုအား တိုက်ဖျက်ရန်နှင့် လူကုန်ကူးခံရသူများအား ကာကွယ်ပေးရန် သင့်လျော်သော အရည်အချင်းများ၊ အသိအမြင်ဗဟုသုတများဖြင့် ပြည့်စုံစေရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းက လိုအပ်သလို ပြဌာန်းဆောင်ရွက်ရမည်။ လိုအပ်သော နေရာများ၌ ဤရည်ရွယ်ချက်များကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် အထူး ဌာနများ (သို့မဟုတ်) အာဏာပိုင် အဖွဲ့အစည်းများကိုလည်း ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရမည်။

၂။ လူကုန်ကူးမှုကို ဖြစ်ပေါ်အောင် ဦးတည်စေသည့် အကျင့်ပျက်ချစားမှု၊ ငွေကြေးခဝါချမှု၊ ရာဇဝတ်အုပ်စုများတွင် ပါဝင်လုပ်ရှားမှု၊ တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးအပေါ် ထိပါးနှောင့်ယှက်မှုများအား ရှာဖွေဖော်ထုတ်ရန်၊ ထိန်းသိမ်းရန်နှင့် ပြစ်ဒဏ်များ ပေးရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းက ထိရောက် အကျိုးရှိစွာ၊ နီးကြားတက်ကြွစွာ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် မိမိတို့ ကျင့်သုံးနေသော တရားရေးစနစ်များသည် လူကုန်ကူးမှုကို ကိုင်တွယ်ဖြေရှင်းရာတွင် စနစ်ကျ၍ သင့်လျော်မှု ရှိစေရမည်။

၄။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် လူကုန်ကူးမှုကို တားဆီးသည့် မူဝါဒများ၊ အစိုးရဌာနများနှင့် အခြားသော ပြည်သူပိုင်အဖွဲ့အစည်းများ၏ လုပ်ငန်းစဉ်များ အစရှိသည့် ချမှတ်ဆောင်ရွက်ချက်များကို ပြဌာန်းဆောင်ရွက်ရမည်။ လူကုန်ကူးမှု၊ အကျင့်ပျက်ချစားမှု၊ ငွေကြေးခဝါချမှု၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအပေါ် ထိပါးနှောင့်ယှက်မှုစသည့် ရာဇဝတ်မှု များအား တိုက်ဖျက်ရန် ပေါင်းစပ်ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်မည့် အဖွဲ့အစည်းများကို ဖွဲ့စည်းတည်ထောင်ရမည်။

၅။ မူရင်းနိုင်ငံနှင့် လက်ခံနိုင်ငံများက ချမှတ်ထားသော မိမိတို့၏ ပြည်တွင်းဥပဒေများနှင့်အညီ နှစ်နိုင်ငံလုံးသည် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ တရားရေးဆိုင်ရာ အကူအညီများကို အပြန်အလှန် ပေးကြ ခြင်းဖြင့် လူကုန်ကူးသူများအား တရားစွဲနိုင်ရေးအတွက် သက်သေအဖြစ်ပြရန် (သို့မဟုတ်) ဝိုင်းဝန်း ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ပေးရန် ရည်ရွယ်၍ လူကုန်ကူးခံရသူများအား လက်ခံနိုင်ငံ၏ ပိုင်နက်နယ်မြေ တွင် မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက် ဝင်ရောက်လာပြီး

ယာယီနေထိုင်စေရမည်။ အဆိုပါ လူကုန်ကူးခံရသူအား ဘေးအန္တရာယ် ကင်းရှင်းရေးအတွက် သင့်လျော်စွာ စောင့်ရှောက်ရမည်။

၆။ လူကုန်ကူးခြင်းကို တားဆီးရန်နှင့် တိုက်ဖျက်ရန် တာဝန်ရှိသည့် သက်ဆိုင်ရာ အရာရှိများ အတွက် လေ့ကျင့်သင်ကြားရေး အစီအစဉ်များကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းတွင် စီစဉ်ဆောင်ရွက်ပေးရမည်။ လူကုန်ကူးမှုကို တားဆီးရန်၊ လူကုန်ကူးသူများအား စုံစမ်းစစ်ဆေးရန်နှင့် ဥပဒေအရ တရားစွဲဆိုရန်၊ လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ အခွင့်အရေးများကို ကာကွယ်ပေးရန်၊ လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ မိသားစုဝင်များ ကိုလည်း လူကုန်ကူးသူများ၏ရန်မှ ကာကွယ်ပေးရန်၊ လူကုန်ကူးခံရသူများ၏ အမည်နှင့် သိက္ခာကို ကာကွယ်ရန် စသည့် နည်းလမ်းများအား အလေးပေး ဆောင်ရွက်ရမည်။

၇။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် လူကုန်ကူးခံရသူများနှင့် မျက်မြင်သက်သေများအပေါ် ခြိမ်းခြောက်မှု၊ ထိပါးနှောက်ယှက်မှုတို့ မပြုနိုင်အောင် ကာကွယ်ခြင်း၊ ဤသို့ ကျူးလွန်သူများကိုလည်း ပြစ်ဒဏ်များ ပေးခြင်း စသဖြင့် ရာဇဝတ်မှုများအား ဖော်ထုတ်စီရင်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များ၏ တရားမျှတမှုကို ထိန်းသိမ်းရန် လိုအပ်သည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို ဖော်ဆောင်ရမည်။

၈။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် မိမိတို့၏ သက်ဆိုင်ရာပြည်တွင်းဥပဒေများအရ ဤကွန်ဗင်းရှင်းတွင် ဖော်ပြပါရှိသော ပြစ်မှုတစ်ခုခုအတွက် အရေးယူရန် ကန့်သတ်ကာလဥပဒေကို ချမှတ်ပြီး တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးကို ပျက်ပြားစေသည်ဟု ကျူးလွန်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါက ကန့်သတ်ကာလရှည်ဥပဒေကို ချမှတ် ရမည်။

၉။ ဤကွန်ဗင်းရှင်းနှင့်အညီ သတ်မှတ်ထားသော ပြစ်မှုဆိုင်ရာ ဖော်ပြချက်များနှင့် သင့်လျော်သော တရားရေးဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများ (သို့မဟုတ်) တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေးအပေါ် ချမှတ်သည့် အခြားသော နည်းဥပဒေများအား နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံရှိ ပြည်တွင်းဥပဒေများအဖြစ် သတ်မှတ်ရမည် ဖြစ်ကြောင်း၊ အဆိုပါ ပြစ်မှုများကို ကျူးလွန်ပါက တရားစွဲဆိုခံရမည်ဖြစ်ပြီး တရားဥပဒေနှင့်အညီ ပြစ်ဒဏ်စီရင်ခံရမည် ဖြစ်ကြောင်း သတ်မှတ်ထားသည့် နည်းဥပဒေများကို ထိခိုက်မည့် အကြောင်းအရာများ ဤကွန်ဗင်းရှင်း တွင်မပါဝင်ပါ။

ပုဒ်မ ၁၇

ချိတ်ပိတ်ခြင်းနှင့် သိမ်းယူခြင်း

၁။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းသည် မိမိတို့ပြည်တွင်းဥပဒေများအတွင်း -

- (က) ယခုကွန်ဗင်းရှင်းအောက်တွင် အကျုံးဝင်သော ပြစ်မှုများမှရရှိသည့် အကျိုးအမြတ်များ (သို့) ယင်းအကျိုးအမြတ်များနှင့် စပ်ဆိုင်သော ပိုင်ဆိုင်မှု၊

(ခ) ယခုကွန်ဗင်းရှင်းအောက်တွင် အကျိုးဝင်သော ပြစ်မှုများတွင်အသုံးပြုခဲ့သည့် (သို့) အသုံးပြုရန်ရည်ရွယ်ခဲ့သည့် ပိုင်ဆိုင်မှုများ၊ ကိရိယာများကို အများဆုံးပမာဏဖြင့် သိမ်းယူနိုင်မည့် နည်းလမ်းများ လက်ခံကျင့်သုံးရမည်။

၂။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းသည် နောင်တွင်တဖြည်းဖြည်းသိမ်းယူရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ယခုပုဒ်မ အပိုဒ် (၁) တွင်ညွှန်းဆိုထားသည့် မည်သည့်ပစ္စည်းကိုမဆို စိစစ်ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ ခြေရာခံလိုက်ခြင်း၊ ချိတ်ပိတ်ခြင်း (သို့) သိမ်းယူခြင်းတို့ပြုလုပ်ရန် လိုအပ်မည့်နည်းလမ်းများ လက်ခံကျင့်သုံးရမည်။

၃။ ပြစ်မှုကျူးလွန်ရာမှရရှိသော ပစ္စည်းများကို ၎င်းပစ္စည်း အစိတ်အပိုင်းကိုဖြစ်စေ (သို့မဟုတ်) တစ်ခုလုံးကိုဖြစ်စေ အခြားပစ္စည်းအဖြစ်သို့ အသွင်ပြောင်းခြင်း (သို့မဟုတ်) ပြောင်းလဲခြင်းပြုလုပ်လျှင် အဆိုပါပစ္စည်းနှင့် ပတ်သက်၍ ဤပုဒ်မအရသာ အရေးယူဆောင်ရွက်ရမည်။

၄။ ရာဇဝတ်မှုမှရရှိသော အကျိုးအမြတ်များသည် တရားဝင် အရင်းမြစ်များမှရရှိသည့် ပိုင်ဆိုင်မှုတွင် ရောပါနေသည်ဆိုပါက သိမ်းယူခြင်းဆိုင်ရာ မည်သည့်အခွင့်အာဏာနှင့်မျှ ငြိစွန်းခြင်းမရှိဘဲ ပါဝင် နေသော အကျိုးအမြတ်များ၏ တန်ဖိုးအတိုင်း သိမ်းယူနိုင်စေရမည်။

၅။ ရာဇဝတ်မှု၏ အကျိုးအမြတ်များမှရရှိသော (သို့) ယင်းအကျိုးအမြတ်များကို အသွင်ပြောင်း ထားသည့် ပိုင်ဆိုင်မှုမှရရှိသော (သို့) ယင်းအကျိုးအမြတ်များ ရောပါနေသည့် ပိုင်ဆိုင်မှုမှရရှိသော ဝင်ငွေ (သို့) အခြားအကျိုးအမြတ်များကိုလည်း ရာဇဝတ်မှု၏ အကျိုးအမြတ်များအပေါ် ဆောင်ရွက်သည့် အတိုင်း ဆောင်ရွက်စေရမည်။

၆။ အာဆီယံကွန်ဗင်းရှင်းပါ ယခုပုဒ်မနှင့် ပုဒ်မ ၂၁ တို့နှင့်အညီဆောင်ရွက်ရန် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်း သည် မိမိတို့တရားရုံးများ (သို့) ကျွမ်းကျင်သူအာဏာပိုင်များကို ဘဏ်များအား ငွေကြေး (သို့) စီးပွားရေး ဆိုင်ရာ မှတ်တမ်းများ ပြုလုပ်ရန်ညွှန်ကြားခွင့် (သို့) သိမ်းယူပိုင်ခွင့် အခွင့်အာဏာအပ်နှင်းထားရမည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ဘဏ်၏လျှို့ဝှက်မှုကြောင့် ယခုအပိုဒ်ပါ ပြဌာန်းချက်များနှင့်အညီ အရေးယူ ဆောင်ရွက်ရန် မငြင်းဆန်စေရ။

၇။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူသည် သိမ်းယူခံရမည့်ပိုင်ဆိုင်မှု၊ အကျိုးအမြတ်များမှာ တရားဝင်နည်းလမ်းဖြင့် ရရှိထားခြင်းဖြစ်ကြောင်း သက်သေပြရန်လိုအပ်ချက်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရ မည်။ ယင်းလိုအပ်ချက်မှာလည်း ပြည်တွင်းဥပဒေများ၊ တရားစီရင်ရေးနှင့် အခြားကြားနာစစ်ဆေးမှု သဘောသဘာဝအရ ဖြစ်သည်ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

၈။ ယခုပုဒ်မပါ ပြဌာန်းချက်များသည် ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်သည့် တတိယပါတီ၏ အခွင့်အရေးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံ သံသယဖြစ်ရမည်ဟု မမှတ်ယူရပါ။

၉။ ယခုပုဒ်မပါ မည်သည့်ပြဌာန်းချက်မဆို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းဥပဒေများပါ ပြဌာန်း ချက်များနှင့်အညီ အကောင်အထည်ဖော်ရမည့် လုပ်ငန်းများအတွက် ရည်ရွယ်ထားသည့် စည်းမျဉ်း အပေါ် အကျိုးသက်ရောက်မှု မရှိစေရ။

အခန်း ၆

နိုင်ငံတကာပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး

ပုဒ်မ ၁၈

ရာဇဝတ်ကိစ္စရပ်များတွင် ဥပဒေကြောင်းအရ အပြန်အလှန်အကူအညီပေးရေး

၁။ နိုင်ငံခြားကျော်သဘောသဘာဝရှိသည့် လူကုန်ကူးမှုများကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အနေဖြင့် မိမိတို့၏ သက်ဆိုင်ရာပြည်တွင်းဥပဒေများအရ ကွန်ဗန်းရှင်း ပုဒ်မ (၅) ပါ ပြစ်မှုများနှင့် စပ်လျဉ်း၍ အမှုစုံစမ်းဖော်ထုတ်ခြင်း (သို့) အမှုကြားနာစစ်ဆေးမှုများတွင် ဥပဒေကြောင်းအရ အတတ် နိုင်ဆုံး အပြန်အလှန် အကူအညီပေးနိုင်ရမည်။

၂။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည် အပိုဒ် (၁) တွင်ပါရှိသည့် ၎င်းတို့တာဝန်ဝတ္တရားကို ရာဇဝတ်ကိစ္စရပ် များတွင် ဥပဒေကြောင်းအရ အပြန်အလှန်အကူအညီပေးရေး သဘောတူစာချုပ်အရ လိုက်နာဆောင်ရွက် ရမည်။

ပုဒ်မ ၁၉

တရားခံလွှဲပြောင်းပေးခြင်း

၁။ နိုင်ငံများအကြားထားရှိသည့် မည်သည့်တရားခံလွှဲပြောင်းခြင်း သဘောတူစာချုပ် တွင်မဆို ကွန်ဗန်းရှင်း ပုဒ်မ (၅) ပါ ပြစ်မှုများကို တရားခံလွှဲပြောင်းနိုင်သော ပြစ်မှုအဖြစ် မှတ်ယူရမည်။ ပုဒ်မ (၅) ပါပြစ်မှုများကို တရားခံလွှဲပြောင်းခြင်းဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်တိုင်းတွင် တရားခံလွှဲပြောင်း ခြင်းဆိုင်ရာ ပြစ်မှုများအဖြစ် ထည့်သွင်းရန်ဖြစ်ပါသည်။

၂။ အကယ်၍ တရားခံလွှဲပြောင်းနိုင်သော သဘောတူစာချုပ် မရှိသည့်နိုင်ငံမှ တရားခံလွှဲပြောင်း ပေးရန် တောင်းဆိုလာပါက တရားခံလွှဲပြောင်းခြင်းဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်အရ လွှဲပြောင်းမည့် နိုင်ငံအနေဖြင့် ယခုကွန်ဗန်းရှင်းအား ဥပဒေကြောင်းအရ အခြေခံထား၍ စဉ်းစားရမည်။

၃။ ပြည်တွင်းဥပဒေများနှင့် တရားခံလွှဲပြောင်းခြင်းဆိုင်ရာ သဘောတူစာချုပ်များအရ လွှဲပြောင်းပေးရန် မေတာရပ်ခံလာသည့် နိုင်ငံ၏တောင်းဆိုချက်သည် ဆောလျင်စွာ ဆောင်ရွက်ပေးရန် လိုအပ် သည်ဟု လက်ခံကျေနပ်ပါက တောင်းဆိုခံရသည့် နိုင်ငံအနေဖြင့်

မိမိပိုင်နက်နိုင်ငံအတွင်း ရောက်ရှိ နေသည့် လွှဲပြောင်းရမည့်သူအား ထိန်းသိမ်းခြင်း (သို့) လွှဲပြောင်းခြင်းဆိုင်ရာ ကြားနာစစ်ဆေးမှု များတွင် တက်ရောက်နိုင်ရေး ဆောင်ရွက်ရမည်။

၄။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် ယင်း၏ပိုင်နက်နယ်မြေအတွင်း တရားခံလွှဲပြောင်း ပေးရမည့် ပြစ်မှုကျူးလွန်သူဟု သံသယရှိသူတစ်ဦးကို တွေ့ရှိထားသော်လည်း ပုဒ်မ (၅) ပါ ပြစ်မှုတစ်ခုခုနှင့် စပ်လျဉ်း၍ ယင်းသံသယရှိသူမှာ မိမိနိုင်ငံသားဖြစ်သည့်အတွက် လွှဲပြောင်းမှုမပြုလုပ်နိုင်ဘဲ လွှဲပြောင်းပေးပို့ရန် တစ်ဖက်နိုင်ငံမှလည်း တောင်းဆိုလာပါက ယင်းသံသယရှိသူကို တရားစွဲဆိုရန်အလို့ငှာ မိမိသက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များထံ အမှုဖြစ်စဉ်ကို နှောင့်နှေးကြန့်ကြာမှုမရှိ အကြောင်းကြားတင်ပြရမည်။ အဆိုပါ အာဏာပိုင်များမှ တစ်ဖက်နိုင်ငံတွင် ရာဇဝတ်မှုကြီးများကို တရားစီရင်သကဲ့သို့ပင် တရားခွင့်ကြားနာစစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ်ရန် ဆုံးဖြတ်မည်ဖြစ်ပါသည်။ တရားစွဲဆိုမှု ထိရောက်အောင်မြင်စေရန် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် သက်သေခံပစ္စည်းအပိုင်းတွင် သက်ဆိုင်ရာနိုင်ငံများအချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည် ဖြစ်ပါ သည်။

၅။ ဤပုဒ်မနှင့်စပ်လျဉ်း၍ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတိုင်းတွင် ကွန်ဗန်းရှင်းသို့ အကြောင်းကြားရမည့် ဗဟို အာဏာပိုင်တစ်ဦးစီ ခန့်အပ်ရန်ဖြစ်ပါသည်။

ပုဒ်မ ၂၀

တရားဥပဒေစိုးမိုးရေးအပိုင်းတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

၁။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ကွန်ဗန်းရှင်းပါပြစ်မှုများကို တိုက်ဖျက်ရာတွင် တရားဥပဒေ စိုးမိုးရေး အပိုင်း၌ ထိရောက်မှုရှိစေရန် မိမိတို့ပြည်တွင်းဥပဒေများ၊ အုပ်ချုပ်ရေးစနစ်များနှင့်အညီ အနီးကပ် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသည်-

(က) ကွန်ဗန်းရှင်းပါ ပြစ်မှုများအပြင် အခြားရာဇဝတ်မှုများနှင့်လည်း ဆက်စပ် နေပါက လုံခြုံ လျှင်မြန်သော သတင်းအချက်အလက်ဖလှယ်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များ၊ အေဂျင်စီများအကြား ဆက်သွယ်ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် လမ်းကြောင်းများ တိုးမြှင့် တည်ဆောက် ကြရန်၊

(ခ) အခြားသောအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများနှင့်-

(၁) ရာဇဝတ်မှုတွင် ပါဝင်ပတ်သက်သူ၊ ၎င်းတည်နေရာနှင့် လုပ်ရှားမှုများ (သို့) အခြား ပါဝင်ပတ်သက်သူများ၏ တည်နေရာကို စိစစ်ဖော်ထုတ်ခြင်း၊

(၂) ရာဇဝတ်မှုနှင့်ပတ်သက်သည့် အကျိုးအမြတ်များ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများ စီးဆင်းမှု၊

(၃) ယင်းပြစ်မှုများကျူးလွန်ရာတွင် အသုံးပြုသော (သို့) အသုံးပြုရန် ရည်ရွယ်ခဲ့သော ပိုင်ဆိုင်မှုများ၊ ကိရိယာများ၊ ရွေ့ပြောင်းစီးဆင်းမှု စသည်တို့နှင့်စပ်လျဉ်းသော စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများတွင် ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်ရန်၊

(ဂ) အဆင်ပြေပါက ခွဲခြမ်းစိစစ်ရန်၊ စုံစမ်းဖော်ထုတ်ရန်လိုအပ်သည့် ပစ္စည်းများ ပေးအပ်ရန်၊

(ဃ) နှစ်နိုင်ငံသဘောတူညီချက်များ၊ နိုင်ငံများအကြားစီစဉ်မှုများဖြင့် ဆက်ဆံရေး အရာရှိများ ခန့်ထားရန်အပါအဝင် ကျွမ်းကျင်သူများ၊ ဝန်ထမ်းများ အပြန်အလှန်သွားလာလည်ပတ်မှု တိုးမြှင့်ရန်၊ သက်ဆိုင်ရာအာဏာပိုင်များ၊ အေဂျင်စီများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု တိုးမြှင့်ရန်၊

(င) လူကုန်ကူးသူများ အသုံးပြုသည့် နည်းလမ်းများ၊ လမ်းကြောင်းများ၊ သယ်ယူပို့ဆောင်ပုံများ၊ ၎င်းတို့လုပ်ရှားမှုများကို ဖုံးကွယ်ရန် ကိုယ်ရေး အချက်အတုများ၊ စာရွက်စာတမ်း အတုများအသုံးပြုပုံ စသည်ဖြင့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအကြား သတင်းအချက်အလက်များ ဖလှယ်ရန်၊

(စ) ကွန်ဗင်းရှင်းပါ ပြစ်မှုများကို စောစီးစွာ စုံစမ်းဖော်ထုတ်နိုင်ရေးအတွက် သတင်းအချက် အလက်များဖလှယ်ရန်၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် အခြားလုပ်ငန်းများတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန်၊

၂။ ကွန်ဗင်းရှင်း ထိရောက်အောင်မြင်မှုရှိစေရန်အတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် မိမိတို့ တရား ဥပဒေစိုးမိုးရေး အေဂျင်စီများအကြား နှစ်နိုင်ငံ (သို့) နိုင်ငံပေါင်းစုံ တိုက်ရိုက်ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး သဘောတူညီမှုများ ထားရှိကြရန်၊ ရှိပြီးဖြစ်သော သဘောတူညီမှုများကို ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ကြရန် ဖြစ်ပါ သည်။ ယင်းသို့သော သဘောတူညီမှု မရှိသည့်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ယခုကွန်ဗင်းရှင်းကို အခြေခံထားကာ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အပိုင်းတွင် အပြန်အလှန် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ကြရန် ဖြစ်ပါသည်။ ဖြစ်နိုင်ပါက မိမိတို့ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး အေဂျင်စီများအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ရန် ဒေသတွင်းနှင့် နိုင်ငံတကာအဖွဲ့အစည်းများ၏ အစီအစဉ်များကို အပြည့်အဝအသုံးပြု ပါဝင်ရန် ဖြစ်ပါသည်။

၃။ လူကုန်ကူးမှုနှင့် ကွန်ဗင်းရှင်းပါ အခြားပြစ်မှုများ တိုက်ဖျက်ရေးအတွက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ အချင်းချင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ခေတ်မီနည်းပညာများ အသုံးပြုရန်ဖြစ်ပါသည်။

ပုဒ်မ ၂၁

ပစ္စည်းသိမ်းယူခြင်းအတွက် နိုင်ငံတကာနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်း

၁။ မိမိပိုင်နက်နိုင်ငံအတွင်း ရှိနေသည့် ယခုကွန်ဗင်းရှင်း ပုဒ်မ (၁၇)၊ အပိုဒ် (၁) ပါ ရာဇဝတ်မှုမှ ရရှိသော အကျိုးအမြတ်များ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများ၊ ကိရိယာများ သိမ်းယူရန်အတွက်

အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံမှ တောင်းဆိုလာပါက မိမိပြည်တွင်းဥပဒေစနစ် အတွင်းမှနေ၍ အတတ်နိုင်ဆုံး ကူညီပေးရန်-

(က) ပစ္စည်းသိမ်းယူခွင့် အမိန့်ရရှိရန်အတွက် မိမိသက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များထံ အကြောင်းကြားတင်ပြပြီး ခွင့်ပြုမိန့်ရရှိပါက ခွင့်ပြုမိန့်အတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

(ခ) ပုဒ်မ (၁၇)၊ အပိုဒ် (၁) ပါ ရာဇဝတ်မှုမှရရှိသော အကျိုးအမြတ်များ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများ၊ ကိရိယာများ သိမ်းယူရန်အတွက် မေတ္တာရပ်ခံသည့်နိုင်ငံရှိ တရားရုံးတစ်ခုခုမှ ထုတ်ပြန်သော သိမ်းဆည်းမိန့်ကို သက်ဆိုင်ရာ အာဏာပိုင်များထံ တင်ပြရမည်။

၂။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ခုသည် ကွန်ဗင်းရှင်းပါ ပြစ်မှုတစ်ခုအတွက် တရား စီရင်ပိုင်ခွင့်ရှိသော နိုင်ငံ တစ်နိုင်ငံမှ မေတ္တာရပ်ခံလာပါက ပုဒ်မ (၁၇)၊ အပိုဒ် (၁) ပါ ရာဇဝတ်မှုမှရရှိသော အကျိုးအမြတ်များ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများ၊ ကိရိယာများ သိမ်းယူနိုင်ရန် အတွက် စိစစ်ဖော်ထုတ်ခြင်း၊ နောက်ကြောင်းစိစစ်ခြင်း၊ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူခြင်းတို့ ဆောင်ရွက်ရမည်။

၃။ ယခုပုဒ်မတွင် ပုဒ်မ (၁၈) ပါ ပြဌာန်းချက်များကို အသုံးပြုနိုင်ပါသည်။ ပုဒ်မ (၁၈) ပါ သတင်း အချက်များအပြင် မေတ္တာရပ်ခံချက်တွင် အောက်ပါတို့ပါဝင်ရမည်-

(က) ယခုပုဒ်မ အပိုဒ် (၁) ပါ မေတ္တာရပ်ခံချက်ပြုလုပ်ရန် သိမ်းယူလိုသည့် ပိုင်ဆိုင်မှုပစ္စည်း၏ သွင်ပြင်ဖော်ပြချက်၊ ထိုနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်းဥပဒေများ နှင့်အညီ ခွင့်ပြုမိန့်တောင်းခံကြောင်း ရေးသားဖော်ပြချက်၊

(ခ) ပစ္စည်းသိမ်းယူခွင့် မိတ္တူနှင့် ယင်းပစ္စည်းသိမ်းယူခွင့်တွင် အများဆုံးခွင့်ပြု ထားသည့် အခွင့်အာဏာ ဖော်ပြချက်၊

(ဂ) ယခုပုဒ်မ အပိုဒ် (၁) ပါ မေတ္တာရပ်ခံချက်ပြုလုပ်ပါက ဆောင်ရွက်ပေးစေ လိုသည့် အချက်များ ဖော်ပြချက်၊

၄။ ယခုပုဒ်မ အပိုဒ် (၁) နှင့် အပိုဒ် (၂) ပါ မေတ္တာရပ်ခံချက်နှင့် စပ်လျဉ်း၍ ဆုံးဖြတ်ချက်များ၊ ဆောင်ရွက်ချက်များသည် မေတ္တာရပ်ခံခြင်းခံရသည့်နိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်း ဥပဒေများ၊ နည်းဥပဒေများ၊ နှစ်နိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံသဘောတူညီချက်များ၊ အကူအညီတောင်းသည့်နိုင်ငံနှင့် အတူတကွစီစဉ်မှု၊ ရာဇဝတ်ကိစ္စရပ်များတွင် ဥပဒေကြောင်း အရ အပြန်အလှန်အကူအညီပေးရေး စာချုပ်တို့နှင့်အညီ ဖြစ်စေရမည်။

၅။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ခုသည် သဘောတူစာချုပ်တစ်ခုအရ ယခုပုဒ်မ အပိုဒ် (၁) နှင့် အပိုဒ် (၂) ပါ လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်သည့်အခါ ကွန်ဗင်းရှင်းကိုပါ လိုက်နာရန်လိုအပ်သည့် အခြေခံသဘောတူညီမှုအဖြစ် မှတ်ယူရမည်။

၆။ ယခုပုဒ်မပါ ပြဌာန်းချက်များသည် ဖြောင့်မတ်မှန်ကန်သည့် တတိယပါတီ၏ အခွင့်အရေးများကို ခွဲခြားဆက်ဆံ သံသယဖြစ်ရမည်ဟု မမှတ်ယူရပါ။

၇။ ယခုပုဒ်မပါ အတိုင်းဆောင်ရွက်ရာတွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် နိုင်ငံတကာ ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်ရန်အတွက် နှစ်နိုင်ငံနှင့် နိုင်ငံပေါင်းစုံ သဘောတူညီချက်များ၊ အကူအညီ တောင်းသည့်နိုင်ငံနှင့် အတူတကွစီစဉ်မှုတို့ကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည်။

ပုဒ်မ ၂၂

သိမ်းယူထားသော ရာဇဝတ်မှုမှရရှိသည့် အကျိုးအမြတ်များ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ရောင်းချခြင်း

၁။ ယခုကွန်ဗင်းရှင်း ပုဒ်မ (၁၇) (သို့) (၂၁)၊ အပိုဒ် (၁) အရ နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံသည် သိမ်းယူထားသော ရာဇဝတ်မှုမှရရှိသည့် အကျိုးအမြတ်များ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ရောင်းချမည်ဆိုပါက မိမိနိုင်ငံ၏ ပြည်တွင်း ဥပဒေများ၊ အုပ်ချုပ်ရေး လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအတိုင်း ဆောင်ရွက်ရမည်။

၂။ ပုဒ်မ (၂၁) အရ ဆောင်ရွက်ရသည့် နိုင်ငံသည် လူကုန်ကူးခံရသူများကို လျော်ကြေးပြန်လည် ပေးနိုင်ရန်၊ တရားဝင်ပိုင်ဆိုင်သူများထံ ပြန်လည်ပေးအပ်နိုင်ရန် ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာ အဖြစ်သိမ်းယူထားသည့် အကျိုးအမြတ်များ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို အကူအညီတောင်းခံသည့်နိုင်ငံထံသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်နိုင်ရန် မိမိတို့ပြည်တွင်း ဥပဒေများအရ အတတ်နိုင်ဆုံးခွင့်ပြုရမည်။

၃။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ခုသည် ပုဒ်မ (၁၇)၊ ပုဒ်မ (၂၁) တို့အရ အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံတစ်ခုမှ အကူအညီ တောင်းခံလာမှုအပေါ် ဆောင်ရွက်သည့်အခါ ပြည်သူ့ဘဏ္ဍာအဖြစ် သိမ်းယူထားသည့် အကျိုးအမြတ်များ၊ ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ရောင်းချမှုမှ ရရှိလာသည့် ဝင်ငွေများကို အခြားနိုင်ငံများနှင့် မျှဝေခြင်းနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပုံမှန်အားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ အမှတ်တစ်ခုချင်းအလိုက်သော်၎င်း ထားရှိသည့် သေဘာတူညီမှုများ၊ စီစဉ်မှုများကို အဆုံးသတ်ရမည်။

အခန်း (၇)

နောက်ဆုံးပြဌာန်းချက်များ

ပုဒ်မ ၂၃

ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုပုံစံများ ချမှတ်ခြင်း

အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ဤကွန်ဗင်းရှင်းပါ လုပ်ငန်းနယ်ပယ်အားလုံးတွင် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု မြှင့်တင်နိုင်ရန်အတွက် လူကုန်ကူးမှုတိုက်ဖျက်ရေး ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုပုံစံများ ချမှတ်နိုင်ရန် ကြိုးပမ်းရမည်။

ပုဒ်မ ၂၄

စောင့်ကြည့်စိစစ်ခြင်း၊ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းနှင့် အစီရင်ခံတင်ပြခြင်း

၁။ ဤကွန်ပင်းရှင်းအောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရေးအတွက် နိုင်ငံခြံကျော် မှုခင်းများ ဆိုင်ရာ အာဆီယံအဆင့်မြင့်အရာရှိကြီးများ အစည်းအဝေး (SOMTC) မှ နိုင်ငံခြံကျော်မှုခင်းများ ဆိုင်ရာ အာဆီယံဝန်ကြီးအဆင့်အစည်းအဝေး (AMMTC) သို့ ကာလအပိုင်းအခြားဖြင့် စောင့်ကြည့် စိစစ်ခြင်း၊ ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်း၊ အစီရင်ခံ တင်ပြခြင်းတို့ကို တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရမည်။

၂။ ဤကွန်ပင်းရှင်းအကောင်အထည်ဖော်ရန် ကြီးကြပ်ကွပ်ကဲခြင်း၊ ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ခြင်း တို့တွင် (SOMTC) အား အာဆီယံအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်ရုံးမှ ပံ့ပိုးကူညီ ပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပုဒ်မ ၂၅

စာရွက်စာတမ်းများ၊ မှတ်တမ်းများနှင့် သတင်းအချက်အလက်လုံခြုံရေး

၁။ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် သတင်းရင်းမြစ်များအပါအဝင် အခြားနိုင်ငံမှရရှိသည့် စာရွက် စာတမ်းများ၊ မှတ်တမ်းများနှင့် သတင်းအချက်အလက်များလုံခြုံရေးနှင့် လျှို့ဝှက်ရေးကို ထိန်းသိမ်းရမည်။

၂။ ဤကွန်ပင်းရှင်းနှင့်သက်ဆိုင်သော စာရွက်စာတမ်းများ၊ မှတ်တမ်းများနှင့် သတင်းအချက် အလက်များကို ပေးပို့သည့်နိုင်ငံ၏ သဘောတူခွင့်ပြုချက်ကြိုတင်မရယူဘဲ အခြားနိုင်ငံသို့၊ လူတစ်ဦးဦး သို့ ပြန်လည်မျှဝေခြင်း မပြုလုပ်ရ။

ပုဒ်မ ၂၆

အခြားနိုင်ငံတကာဥပဒေများနှင့် ဆက်စပ်ပုံ

ဤကွန်ပင်းရှင်းကြောင့် အပြန်အလှန် အကူအညီပေးအပ်ရာတွင် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ အခြားနိုင်ငံတကာ သဘောတူညီချက်များအရ လိုက်နာရမည့် တာဝန်ဝတ္တရားများကို ပျက်ကွက်မှု မရှိစေရ။

ပုဒ်မ ၂၇

ပဋိပက္ခများဖြေရှင်းခြင်း

အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ဤကွန်ပင်းရှင်းပါ ပြဌာန်းချက်များကို အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုရာတွင် (သို့) အသုံး ချရာတွင် နိုင်ငံများအကြား အငြင်းပွားဖွယ် ပေါ်ပေါက်လာပါက သံတမန်နည်းလမ်း (သို့) အခြား ငြိမ်းချမ်းသော နည်းလမ်းများဖြင့် ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည်။

ပုဒ်မ ၂၈

အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်း၊ လိုက်နာခြင်း

၁။ ဤကွန်ပင်းရှင်းကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ပြည်တွင်း လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့်အညီ အတည်ပြု လက်မှတ်ရေးထိုးရန် ဖြစ်ပါသည်။

၂။ ထောက်ခံခြင်း (သို့) အတည်ပြုလက်မှတ်ရေးထိုးခြင်းတို့ကို အာဆီယံ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ် နှင့် ဆောင်ရွက်ရန်ဖြစ်ပြီး အာဆီယံအထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်မှ ယင်းသို့ အတည်ပြု လက်မှတ် ရေးထိုးမှုကို အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများသို့ ချက်ချင်း အကြောင်းကြားပေးမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပုဒ်မ ၂၉

ကွန်ပင်းရှင်းအသက်ဝင်ခြင်းနှင့် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်ခြင်း

၁။ ကွန်ပင်းရှင်းတွင် ပါဝင်လက်မှတ်ရေးထိုးမည်ဖြစ်ကြောင်း အာဆီယံ အထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်ထံ တင်ပြထားသည့် နိုင်ငံများအတွက် (၆) ကြိမ်မြောက်တင်ပြသည့် ရက်မှ ရက်ပေါင်း(၃၀)အတွင်း ဤကွန်ပင်းရှင်း အသက်ဝင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၂။ ကွန်ပင်းရှင်းတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးမည်ဖြစ်ကြောင်း၊ ထောက်ခံကြောင်း (၆) ကြိမ်မြောက် တင်ပြထားသည့် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံထံသို့ ကွန်ပင်းရှင်းအသက်ဝင်မည့်ရက်အား (၁)ရက်ကြိုတင် အကြောင်းကြား မည်ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ဤကွန်ပင်းရှင်းကို အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအကြား စာဖြင့်ရေးသားထားသော သဘောတူညီချက်ဖြင့် အချိန်မရွေးပြင်ဆင် ဖြည့်စွက်နိုင်ပါသည်။ ယင်းသို့ပြင်ဆင် ဖြည့်စွက်ချက်များသည် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအကြား သဘောတူညီသည့်နေ့ရက်တွင် အသက်ဝင်လာမည်ဖြစ်ပြီး ကွန်ပင်းရှင်း၏ တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အဖြစ် ရှိလာမည်ဖြစ်ပါသည်။

၄။ ယင်းပြင်ဆင် ဖြည့်စွက်ချက်များသည် ပြင်ဆင်မှုအတည်မဖြစ်မီကာလက ကွန်ဗန်းရှင်းပါ ပြဌာန်းချက်များကိုအခြေခံသည့် အခွင့်အရေးများ၊ တာဝန်ဝတ္တရားများအပေါ် ထိခိုက်ခြင်း မရှိစေရ။

ပုဒ်မ ၃၀

နှုတ်ထွက်ခြင်း

၁။ ကွန်ဗန်းရှင်းတွင်အဖွဲ့ဝင်အဖြစ်ပါဝင်ပြီးနောက် အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအနေဖြင့် အချိန်မရွေး ကွန်ဗန်းရှင်း မှ ပြန်လည်နှုတ်ထွက်နိုင်ပါသည်။

၂။ နှုတ်ထွက်မှုကို အာဆီယံအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်ထံ တင်ပြစာဖြင့် အသိအမှတ်ပြုပေးမည် ဖြစ်ပါသည်။

၃။ အာဆီယံအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်မှ ယင်းနှုတ်ထွက်စာရရှိပြီး ရက်ပေါင်း (၁၈၀)တွင် နှုတ်ထွက်မှုအတည် ဖြစ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

၄။ မည်သည့်နှုတ်ထွက်မှုကိုမဆို အာဆီယံအထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်သည် အခြားအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ သို့ ချက်ချင်းအကြောင်းကြားမည်ဖြစ်ပါသည်။

ပုဒ်မ ၃၁

မှတ်ပုံတင်ခြင်း

ကုလသမဂ္ဂပဋိညာဉ် ပုဒ်မ ၁၀၂ နှင့်အညီ ကွန်ဗန်းရှင်းကို အာဆီယံအထွေထွေ အတွင်းရေးမှူးချုပ်မှ ကုလသမဂ္ဂ အထွေထွေအတွင်းရေးမှူးချုပ်ထံ မှတ်ပုံတင်မည် ဖြစ်ပါသည်။

၂၀၁၅ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၂၀ ရက်နေ့ မလေးရှားနိုင်ငံ၊ ကွာလာလမ်ပူမြို့တွင် အင်္ဂလိပ်ဘာသာဖြင့် တစ်စောင်တည်း လက်ခံအတည်ပြုသည်။

ဘရူနိုင်းဒါရုစလမ်နိုင်ငံ

(အမည်ကို စာလုံးမည်း၊ စာလုံးကြီးဖြင့်)

(ရာထူး)

ကမ္ဘောဒီးယားနိုင်ငံ

(အမည်ကို စာလုံးမည်း၊ စာလုံးကြီးဖြင့်)

(ရာထူး)

အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ

(အမည်ကို စာလုံးမည်း၊ စာလုံးကြီးဖြင့်)

(ရာထူး)

လာအိုပြည်သူ့ဒီမိုကရက်တစ်သမ္မတနိုင်ငံ

(အမည်ကို စာလုံးမည်း၊ စာလုံးကြီးဖြင့်)

(ရာထူး)

မလေးရှားနိုင်ငံ

(အမည်ကို စာလုံးမည်း၊ စာလုံးကြီးဖြင့်)

(ရာထူး)

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံ

(အမည်ကို စာလုံးမည်း၊ စာလုံးကြီးဖြင့်)

(ရာထူး)

ဖိလစ်ပိုင်သမ္မတနိုင်ငံ

(အမည်ကို စာလုံးမည်း၊ စာလုံးကြီးဖြင့်)

(ရာထူး)

စင်ကာပူသမ္မတနိုင်ငံ

(အမည်ကို စာလုံးမည်း၊ စာလုံးကြီးဖြင့်)

(ရာထူး)

ထိုင်းနိုင်ငံ

(အမည်ကို စာလုံးမည်း၊ စာလုံးကြီးဖြင့်)

(ရာထူး)

ဗီယက်နမ်ဆိုရှယ်လစ်သမ္မတနိုင်ငံ

(အမည်ကို စာလုံးမည်း၊ စာလုံးကြီးဖြင့်)

(ရာထူး)